

VAKARAI DERINA PAŽIŪRAS I DERYBAS

Valstybės departamentas pradėjo intensyvius pasitarimus su sąjungininkais, siekdamas išlyginti nuomonių skirtumus ir surasti bazę deryboms su Sovietija.

Kiek iš diplomatinį sluoksnių aiškėja, Vakarų valstybių tarpe ne tik nėra suderintų pozicijų Maskvos atžvilgiu, bet ir įvairuoja pažiūros į pačias derybas. JAV ir Britanija yra linkusios laikytis lankstumo ir tiki, kad "žvalgomoji diskusija" su Maskva turi būti tęsiama, remiantis teorija, jog kantrybė galbūt atnešianti rezultatus ir sumažinsianti karo grėsmę.

Prancūzija ir Vakarų Vokietija laikosi kietesnės linijos teigdamas, jog parodymas perdidelių norų pasiekti derybas Maskvoje gali būti palaikytas Vakarų silpnumo ženklu.

Prezidento Kennedžio spaudos sekretorius paneigė spaudoje pasirodžiusius pranešimus, kad prezidento susitikimas su sovietų užs. reik. ministru Gromyko baigėsi "smūgiu". Esą, "netikslu sakyti, kad pasitarimai buvę rūgštūs, nors juose ir nepasiekta jokio pagrindo deryboms".

Kai kuriuose spaudos pranešimuose buvo minėta, kad

pasitarimai iširę, kai sovietų ministeris, paklaustas apie sovietų "garantijas" dėl Vakarų Berlyno laisvės, pasiūlęs įvesti sovietų įgulas į Vakarų Berlyną. Šis pasiūlymas, daugelio diplomatų nuomone, ne tik esąs negatyvus, bet ir reiškias žingsnį atgal bandymuose susitarti dėl derybų.

Valstybės departamentas tebesitiki, kad tolimesni pasitarimai su Maskva galės būti vedami per ambasadorių Thompsoną, kuris šią savaitę grįžta į Maskvą. Washington manoma, kad tai idėjai pritaris ir kitos Vakarų valstybės.

Tuo tarpu Gromyko, grįždamas į Maskvą, buvo sustojęs Londone, kur susitiko su britų užsienio reikalų sekretoriumi Lord Home. Prieš susitikimą britų vyriausybės kalbėtojas pareiškė, kad dabartinėmis sąlygomis Vakarai net negali galvoti apie sovietų įgulių išleidimą į Vakarų Berlyną, nors sovietai mainais garantuotų laisvus Vakarų priėjimus į izoliuotą miestą.

Prieš Gromykui išskrendant iš JAV, jį aplankė ambasadorius Stevenson, kuris po 95 minutes trukusio pasitarimo pareiškė, kad vis

dar tebesama vilčių susitarti dėl derybų.

Lietuvoj mirė Petras Rimša

Vargo Mokyklos autorius

Kaune spalio 2 dieną mirė skulptorius Petras Rimša, "Vargo mokyklos", "Artojo" ir kitų plačiai žinomų skulptūrų autorius. Velionis gimė 1881 lapkričio 23 Vilkaviškio apskr., Paežerių valsč. Naudžių kaime. Skulptūrą studijavo Varšuvoje, Paryžiuje, Krokuvoje ir Peterburge.

Petras Rimša buvo vienas iš pirmosios lietuvių dailės parodos Vilniuje (1907 metais) ir Lietuvių Dailės Draugijos organizatorių. Jis reikėsi skulptūros, barjelių ir medalių srityse (vienas paskutiniųjų jo darbų yra Donelaičiui paminėti skirtas medalionas, 1955). Yra surengęs keletą parodų ir Amerikoje, jo darbų turi įsigiję užsienio muziejai.

Pastaruoju metu, visiškai nusilpus regėjimui, skurdžiai gyveno Kaune. Palaidotas Petrašiūnų kapuose spalio 4 dieną.

PAMOKĖ RUSĄ DĖL ĮŽULUMO

postą, ir pirmas jo veiksmas buvo užmegsti santykius su Sovietija. To pasėkoje komunistai pradėjo gauti ginklus prokomunistiniams Laos sukilėliams. Vėliau, atsisakydamas pripažinti karaliaus Vatanos skirtą premjerą Boun Oum ir užsienyje savo skelbdamas legaliu premjeru, jis davė sovietams progos tą ginklų gabenimą tęsti.

Kaip ir visi vadinamieji neutralistai, Phouma palaikė ryšius su abiem pusėm: 1958 metais aplankė Washingtoną ir praeitą vasarą Maskvą. Bet atšaukė planus aplankyti Washingtoną šią vasarą. Jo santykiai buvo visą laiką labai draugiški suprokomunistinės faktijos lyderiu pusbroliu Souphanavongu.

Jis sakosi, kad vienintelis politinis jo tikslas esąs įgyventi taiką Laose, padarant kraštą laisvu ir nepriklausomu nuo jokių blokų. Bet Vakarų diplomatikai būkštuoja, kad jis galys nepažinti atsparumo, reikalingo komunistų veržlumui sustabdyti, ypač kai jiems vadovauja jo giminaitis.

Princas Souvanna Phouma buvo išrinktas naujosios provizorinės koalicinės vyriausybės premjeru. Pasaulyje jau eilę mėnesių buvo tikima, kad tik neutralistas Phouma galėtų vadovauti tai koalicijai, bet jo išrinkimas buvo pasiektas tik po eilės nuolaidų iš kitų dviejų principų, atstovaujančių Laos dešiniąją ir kairiąją faktijas.

Phouma dar turi gauti karaliaus Vatanos mandatą naujai vyriausybei sudaryti. Jis būsiąs suteiktas greitai, bet naujam premjerui papildomose derybose su kitais dviem principais teks išspręsti patį sunkiausią klausimą: nustatyti trijų frakcijų atstovavimą koalicinėje vyriausybėje.

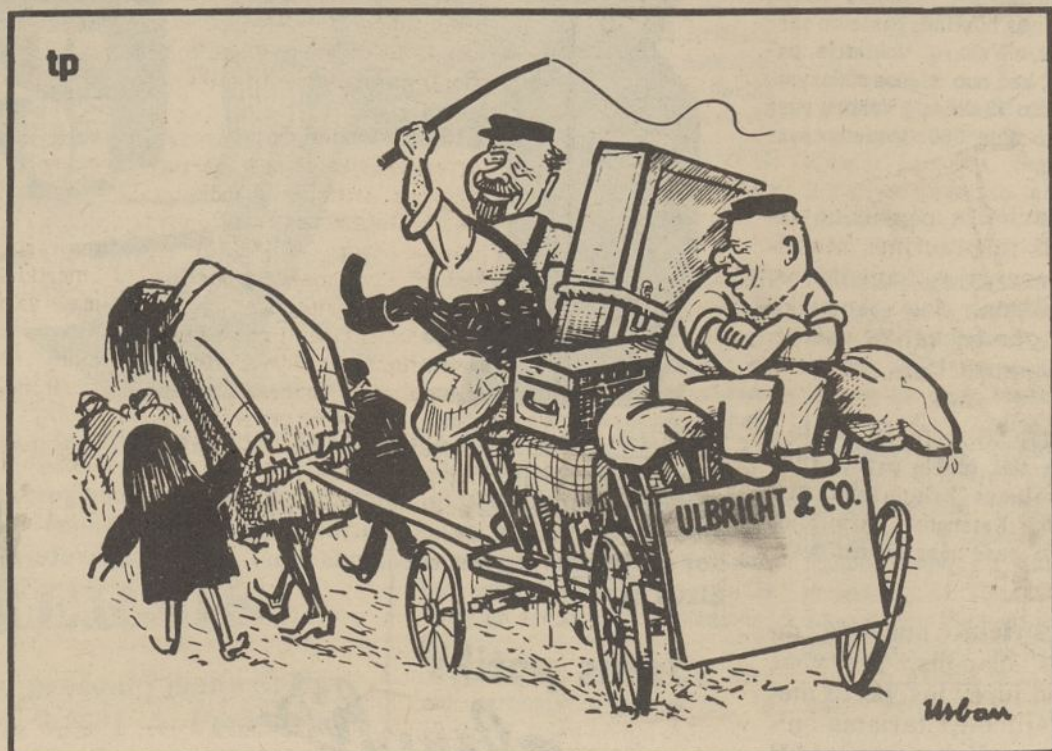
Ilgai nusitęsusiame derybose neutralistų ir prokomunistų grupės reikalavo, kad tas sąstata būtų sudarytas iš karto ir patiektas karaliui tvirtinti. Dešinieji gi reikalavo nesūlyti jokio premjero, bet sudaryti kandidatų sąrašą, iš kurio karalius parinktų pagėdaujamą premjerą.

Po paskutinio pasitarimo ant vieno tilto džunglėse buvo paskelbtas komunikatas, kuriame nurodyta, kad naujosios koalicinės vyriausybės premjeras ir vicepremjeras dar paimsią į savo rankas ir po vieną ministeriją. Savaiame aišku, kad paimitos pačios svarbiosios -- gynybos ir vidaus reikalų ministerijos, bet kas jas gaus, dar nesą nuspręsta, ir tas sprendimas bus neabejotinai sunkus. Vienu ar kitu atveju, komunistams teks vienas iš raktinių postų ir krašto jėgos kontrolė.

JAV valstybės departamentas nepareiškė jokios oficialios reakcijos į tą žinią, nes Phoumos paskyrimas premjeru faktiškai nereiškia jokios staigmenos. Bet sovietinis Tassas jau paskelbė apie "reikšmingus laimėjimus".

Pats Phouma daugelį metų save vadino neutraliu nacionalistu, bet pastaruoju metu buvo vis dažniau kartojami priekaištai, kad jis esąs komunistų simpatikas.

Kai praeitą rudinį prokomunisto kapitono Kong Le paraštininkai nuvertė legaliąją vyriausybę, jis šeštąjį kartą Laoso istorijoje pasitėmė premjero

Chruščiovo gauleiteris Rytų Vokietijoje Ulbricht evakuoja Vakarų pasienį, perkeldamas gyventojus tolyn į Rytus.

Praeitą savaitgalį, spalio 7 ir 8 d., Clevelande posėdžiavo Vilties Draugijos valdyba, svarstydamą Vilties Draugijos reikalus. Nuotraukoje iš kairės sėdi: Dirvos vyr. redaktorius B. Gaidžiūnas, Vilties Draugijos pirmininkas dr. V. Ramanauskas, vicepirm. V. Rastenis, Stovi: sekretorius J. Čiuberkis, vicepirm. inž. B. Veitas ir išdininkas A. Mackevičius.

Vyt. Gedgaudo nuotrauka

SOVIETAİ GABENA SATELITŲ ARMIJAS I RYTŲ VOKIETIJĄ

Vakarų Vokietijos gynybos ministerija paskelbė, kad komunistinis Varšuvos blokas vykdas "šliaužiančią mobilizaciją".

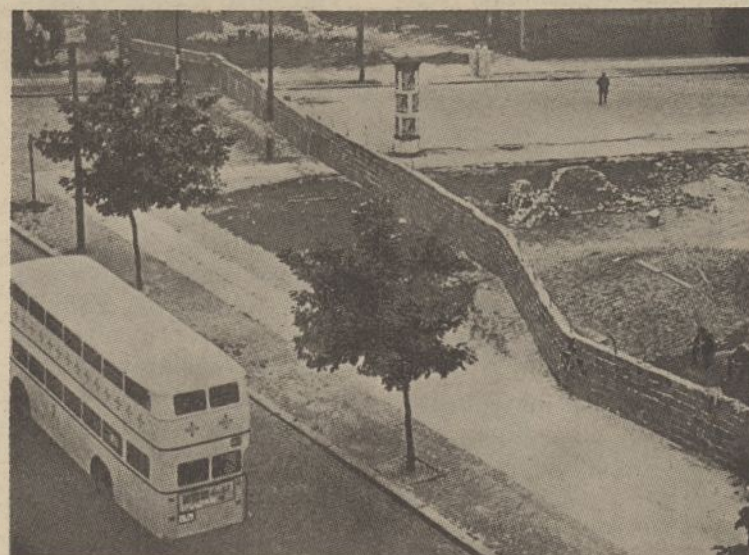
vadovaujama paties amb. Ponomarenko, ją atlydėjo į aerodromą, olandų policija, kurios rankose buvo kelevės pasas, pareikalavo, kad būtų leista su ja pasikalbėti be liudininkų, nes nesą žinia, ar ji išvykstanti savo noru. Sovietai į tai pradėjo grūtoti kumščiais, o kai Ponomarenko griebė pasą iš valdininko rankų, pastarasis atsakė kumščio smūgiu.

Ponomarenko vėliau pareiškė protestą, kad olandų policija naudojusi "fizinę akciją prieš ambasados personalą, įskaitant ir patį ambasadorių", ir pagrasino "tolį siekiančiomis pasėkomis". Bet netrukus jis buvo iššauktas į Hagą, kur premjeras Dr. de Quay jam atskaitė pamokslą už "naudojimą smurto prieš pasienio policiją, kuri atliko savo teisėtą pareigą".

Ginčas dėl Golubo žmonos buvo išspręstas, valstybės gynėjui atgabenus pabėgėlį pasikalbėti su žmona. Po paskutinio pokalbio ji pareiškė, kad nors ir mylinti savo vyrą, bet turinti grįžti "mylimon tėvynėn". Tada jai buvo grąžintas pasas, ir aštuonias su puse valandos užgaitas lėktuvas su kitais sovietų turistais buvo išleistas iš Amsterdamo aerodromo.

karinių manevrų priedangoje. Žvalgybos pranešimai rodą, kad čekų ir lenkų karinės jėgos atvykusios Rytų Vokietijon tariamai dalyvauti kariniuose manevruose.

Rytų Berlyne besilankančios lenkų vyriausybės delegacijos narys Dab Kociol pareiškė, kad Lenkija įsijungianti "Rytų Vokietijos vakarinių sienų gynimui". Stebėtojai linkę tikėti, kad tas pareiškimas patvirtinas Vakarų pranešimus, jog lenkų kariuomenė jau esanti Rytų Vokietijoje.

"Mirties zona" Berlyne komunistų pusėje darosi vis platesnė, kad vokiečiai negalėtų prisitarti prie sienos.

Alexander Dubcek, Čekoslovakijos komunistų partijos sekretorius pareiškė Berlyne, kad jo kraštas jau "ėmėsi reikalingų priemonių ginti Vokiečių Demokratinės Respublikos (Rytų Vokietijos) suverenumui ir taikai išlaikyti".

Vakarų Vokietijos gynybos ministerijos kalbėtojas žodžiais, manevrų sritis ir draudžiamosios karinės zonos esančios praplėstos Rytų Vokietijoje nuo ketvirčio iki maždaug pusės visos krašto teritorijos, o Varšuvos pakto karinės jėgos esančios sustiprintos maždaug 20% tiek sąstatu, tiek karinėmis priemonėmis. Žvalgybos pranešimai rodą, kad transportai eina per Lenkiją į Rytų Vokietiją, ir jų sudėtyje esą sovietų kariniai vienetai, ginkluoti atominio tipo raketomis.

Sovietų vyriausybės organas Izvestija pasigyrė, kad rusai turį didžiausią ir greičiausią branduolinį povandeninį laivyną pasaulyje. Povandeniniai laivai, ginkluoti branduolinėmis raketomis, esą greitesni už greičiausius Atlanto keleivinius laivus.

Šis pasigyrimas buvo išryškintas, stiprinant Chruščiovo asmens kultą prieš artėjančią sovietinės komunistų partijos kongresą. Straipsnyje sakoma, kad Chruščiovas esąs "mūsų atominio laivyno tėvas", ir juo tapęs, nušalindamas maršalą Žukovą prieš ketverius metus.

Izvestija skelbia, kad prieš ketverius metus, pradedant povandeninio laivyno plėtimo programą, Žukovas pasipriešinęs Chruščiovo planui, laikydamas laivynus "archaiška praeties liekana". Chruščiovas už tai į

"Mirties zona" Berlyne komunistų pusėje darosi vis platesnė, kad vokiečiai negalėtų prisitarti prie sienos.

nušalinęs ir pradėjęs vykdyti savo programą. Iš tikrųjų, Žukovą nušalinus, buvo skelbiama, kad jis priešinęs partijos programai ir vystęs savo asmens kultą sovietų kariuomenėje.

Kiek sovietai turi povandeninių atominų laivų, niekas iš tikrųjų nežino. Bet žinoma, kad tą programą pirmoji pradėjo Amerika, kuri 1967 metais turėjusi 75 tokius laivus. Anglai tuo tarpu turi vieną, kurį varo amerikinės konstrukcijos atominiai varikliai. Tiek sovietinių, tiek amerikinių to tipo povandeninių laivų greitis tebeaiškomas paslaptyste.

VAKARU BERLYNO POLICIJA GAUS NAUJUS GINKLUS

Komunistinei Rytų Berlyno policijai provokuojant vis naujus incidentus, iš viešnagės Amerikoje grįžęs Vakarų Berlyno burmistras Willy Brandt paskelbė, kad jis pradėjęs pasitarimus su sąjungininkų kariniais atstovais, siekdamas geriau apginkluoti Vakarų Berlyno policiją.

VELNIŠKOJI SUTARTIS (15)

PLĖŠIKAI KIMBASI Į PLAUKUS

Po to, kai nepuolimo pak-tas tarp Sovietijos ir Tre-čiojo Reicho buvo jau atpa-laidavęs II Pasaulinį karą, po to, kai Lenkija buvo žai-bišku smūgiu sumušta ir šamokslininkų pasidalinta, po to, kai Vokietija užpuolė Prancūziją ir ją okupavo, o Sovietija pasigrobė Pabalti-jį — vokiečių-sovietų drau-gystės horizonte pradėjo telktis audros debesys. Apie tai pasakoja William L. Schirer kitame savo knygos skyriuje.

*

Santykiai tarp Berlyno ir Maskvos pradėjo drumstis. Jie palyginti buvo geri, kol Hitleris su Stalinu sutarė dalintis kitas valstybes; jie pradėjo krypti blogojon pu-sėn, augant pavydai dėl gro-bio. Hitleris negalėjo sukliu-dyti, kai rusai pasiėmė Pa-baltiją, Besarabiją ir šiauri-nę Bukoviną, ir tas bejėgiš-kumas tik didino jo įniršį. Rusų veržimasis į vakarus turėjęs būti sustabdytas ir pirmiausiai Rumunijoje, ku-rios naftos šaltiniai dėl bri-tų blokados tapo gyvybiškai svarbūs Vokietijai.

Šią problemą Hitleriui dar komplikavo ir tai, kad pre-tenzijas į kai kurias Rumu-nijos dalis reikė ir Vengri-ja su Bulgarija. Vengrija 1940 metų vasarą net ruo-šėsi karui, kad atsiimtų po I Pasaulinio karo rumunų prisijungtą Transilvaniją. Hitleris žinojo, kad toks ka-ras nukirstų naftos tiekimą ir dar greičiausiai rusus pa-skatintų užimti Rumuniją ir tuo pačiu ir vokiečiams nutraukti pagrindinius naf-tos šaltinius.

"Vienos sprendimas"

Rugpjūčio 27 dieną būklė buvo tokia įtempta, kad Hit-leris įsakė penkioms tankų divizionams ir trims motori-zuotoms divizionams bei pa-rašutinininkų daliniams rug-sėjo 1 dieną užimti rumunų naftos sritis.

Tą pačią dieną Hitleris tarėsi su Ribbentropu ir italų užs. reik. ministriu Ciano, kurie tuoj po pasita-rimų buvo pasiūti į Vieną, kur jie turėjo Vengrijos ir Rumunijos užsienių reikalų ministerius paveikti, kad ginčas būtų išspręstas be ginkluoto konflikto. Tai pa-vyko be jokių sunkumų, Ri-bbentropui įgąsdinus abi puses. Rugpjūčio 30 dieną Vengrija ir Rumunija pri-ėmė ašies reikalavimus.

Kai Rumunijos užsienių reikalų ministeris Mihai Manoilescu pamatė žemėlā-pį su naujosiomis sienomis, pagal kurias apie pusė Tran-silvanijos atiteko Vengrijai, jis neteko sąmonės prie sta-lo, ant kurio gulėjo padėtos parašams sutartys. Tik kampario išvirkštimų pagal-ba jis buvo atgaivintas.

Vienos sprendimas kara-liui Karoliui kaštavo sostą. Rugšėjo 6 d. jis atsistatydino savo aštuoniolikmečio sūnaus Michaelio naudai ir su savo meiluže Magda Lu-pescu per Jugoslaviją išvy-ko į Šveicariją. Nepaprastoji vilkstinė iš dešimties sunkvežimių buvo perpildyti daiktais, kuriuos galima aptarti vienu žodžiu — "grobis". Generolas Ion An-tonescu, fašistinės "geležinės gvardijos" vadas ir Hit-lerio draugas, tapo Rumu-nijos diktatorium.

Vokietija ir Italija garan-tavo Rumunijai teises į li-kusią teritoriją — išskyrus Dobrudžą, kuri turėjo būti atiduota Bulgarijai — ta-riamai dėl jos protingos lai-kysenos, bet iš tikrųjų dėl-to, kad Hitleris turėtų juri-dinį pagrindą savo tolimes-niems planams.

Koki tie planai buvo, jo artimiesiems paaiškėjo po trijų savaičių. Rugšėjo 20 dienos slapto įsakymu Hit-leris pasiuntė į Rumuniją savo "karines misijas", ku-rių uždavinys buvo:

"prieš pasaulį — draugiš-kai patarti jos karinių jėgų organizavime ir apmokyme; bet tikrasis uždavinys, ku-rio neturi sužinoti nei ru-munų, nei mūsų karinės jė-gos — bus: a) saugoti naf-tos sritis... c) pasiruošti vokiečių ir rumunų karinių jėgų žygiui iš Rumunijos bazių, jei Sovietija mus pri-verstų kariauti."

Tuo buvo siekiama užsi-tikrinti naujojo fronto, pra-dėjusio formuotis jo vaiz-duotėje, pietinį sparną.

Maskvos protestas

Vienos sprendimas ir ypač vokiečių garantijos liku-sioms Rumunijos sritims, Maskvoje, kuri nebuvo tuo reikalu atsiklausta, iššaukė rūstybę. Kai Schulenburgas rugšėjo 1 dieną aplankė Mo-lotovą, norėdamas jam per-duoti Ribbentropo informa-cijas, apie Vienos įvykius ir paaiškinti, Molotovas, pagal Schulenburgą liudijimą, bu-

vęs "labai rezervuotas, lygi-nant su jo įprastine laiky-sena".

Bet iš tikrųjų Molotovas nebuvo jau toks rezervuo-tas, kad nepareikštų griež-to protesto. Jis prikišo Vo-kietijos vyriausybei, kad ji pažeidusi vokiečių-sovietų pakto trečiąjį punktą, kuris numato abipusiskus pasita-rimus. Vietoj jų, sovietai esą pastatyti prieš įvykd-ytą faktą, kas prieštarauja vokiečių užtikrinimams, "liečiantiems abiejų valsty-bių bendro intereso reika-lus".

Kaip ir visada tokiais at-vejais, plėšikai susikibo į plaukus dėl grobio.

Kitą dieną abipusiški priekaištai ir kaltinimai bu-vo dar aštresni. Rugšėjo 3 dieną Ribbentropas telegra-favo į Maskvą ilgą memo-randumą, kuriame buvo nu-neigta, kad Vokietija pažei-dusi Maskvos pakta, ir ru-sams prikišta, kad jie lygiai tą patį padarę su Pabaltijo valstybėmis ir dviem Ru-munijos provincijom, nepa-sitardami su Berlynu.

Savo memorandume Rib-bentropas vartojo aštrius žodžius, į kuriuos rusai at-kiрто nę kiek nešvelnesniais. Jie iš naujo pakartojo, kad Vokietija pažeidusi pakta, pabrėžė, kad Rusija Rumu-nijoje turinti daug interesų, ir baigė sarkastišku pasiū-lymu: "Jei trečiasis pakto punktas Vokiečių Reicho vyriausybei kelia nepatogu-mų ir suvaržymų, tai Sovie-tų vyriausybė yra pasiruo-šusi derėtis dėl to punkto pakeitimo arba pašalinimo".

(Bus daugiau)

* SOVIETŲ mokslininkai pra-nešime tarptautinės aeronautikos federacijos kongresui nurodė, kad antrasis sovietų astronautas German S. Titov didžiąją savo kelionės erdvę dalį nesijautė normaliai, sirgdamas "jūros li-ga". Šio reiškinio nebuvo paste-bėta trumpuosiuose skridimuo-se per erdvę, ir jis atsirado dėl prailginto svorio netekimo pe-riodo.

• Prez. Kennedy savo laiške gubernatorių civili-nės gynybos komitetui nu-rodė, kad slėptuvės "kiek-vieno amerikiečio apsaugai nuo atominių kritulių" turi būti statomos "ko greičiau-siai". Ateinantį mėnesį ad-ministracija paskelbsia n t i planus, pagal kuriuos tokių slėptuvių pasistatymas na-mų savininkams kainuosias tarp 100 ir 150 dolerių, skai-tant, žinoma, tik medžiagą.

* RYTŲ VOKIETIJOS komunis-tai tęsia fortifikacijas aplinkui Vakarų Berlyną. Vieno komunistų pareigūno žodžiais, baigus "sie-ną", būsiančios pradėtos statyti požeminės būstinės pasienio sar-gyboms. Vakarų Vokietija pa-skelbė, kad nuo sienos uždarymo rugpjūčio 13 dieną į Vakarų pusę perbėgo apie 300 pasienio sar-gybinių.

• Sovietija pagrasino iš-stoti iš tarptautinės atomi-nės energijos agentūros, kaltindama, jog Amerika "diktuojanti" tai 76 valsty-bių organizacijai.

* KATANGOS ir JT misijos derybos dėl ginklų paliaubų š-trigo, palietus "baltųjų samdinių" klausimą Katangos armijoje: nė viena pusė nėra linkusi nusi-leisti,

• Sovietai nubaudė du jaunus olandus, prekybos laivyno jūreivius, po 13 me-tų kalėjimo už tariamą šni-pinėjimą Vakarams. JAV už šnipinėjimą ištrėmė Če-koslovakijos ambasados tre-čiąjį sekretorių.

Mobilizuoti į darbininkų miliciją komunistinės zonos vokiečiai, Berlyne dirba prie užtvarų, kurios tiki sukludytų žmonių bėgimą į Vakarus.

TIK PABUVĘS BERLYNE, PILNAI SUPRATAU VOKIETIJOS KLAUSIMUS...

"Pamatęs sieną Berlyne, aš buvau ne tik sukrėstas, bet ir visiškai prisilėgtas. Ta siena skaldo vokiečių šeimą. Tik pa-buvęs Berlyne, aš pilnai supra-tau Berlyno ir Vokietijos klau-simus" -- taip pareiškė jaunas ly-deris iš Afrikos valstybės Ni-gerio, pamatęs "gėdos sieną", dalijančią Berlyną.

Kartu su kitais 17 jaunimo ly-derių iš Dramblio Kaulo Pakran-tės, Kameruno, Maroko, Senega-lijos, Togo, Malio, Čado, Ruan-dos-Urundžio, Gabono, Kongo, Madagaskaro ir Gvinėjos jį pakvietė viena Vakarų Vokietijos jaunimo organizacija susipažinti su Berlyno problema.

"Visa, ką mačiau, aš papasa-kosiu savo krašto jaunimui," pa-reiškė atstovas iš Togo. "Aš mačiau didelį moralinį komunis-tų pralaimėjimą."

Komunistai tebetęsia sienos plėtimą Berlyne. "Niekeno žė-mė" rytinėje pusėje kasdieną pla-tėja. Sodai, krūmai ir medžiai

nuskutami nuo žemės paviršiaus, net dideli namai nugriaujami, kai komunistai neturi pakankamai butų rytinio sektoriaus gyvento-jams.

Tūkstančiai darbininkų kasa griovius penkių-šešių pėdų gy-lio. Weddinge (prieš prancūzų sektorių) užmūrijami net šešto-jo aukšto langai, kad pabėgėliai negalėtų iššokti į šaligatvį Va-karų pusėje. Neukoelne (prieš amerikinių sektorių) visi gyven-tojai deportuoti iš pasienio.

1948 metais, kai komunistai pradėjo dalinti Berlyną, daugiau kaip 50,000 Vakarų Berlyno gy-ventojų dirbo sovietiniame sek-toriuje. Dabar tas skaičius krito iki nepilnų 500, daugiausiai gydy-tojų ir artistų, kurie gavo spe-cialius žalius pasus su leidi-mais peržengti sieną. Jie yra vie-ninteliai berlyniečiai, kuriems leidžiama laisvai judėti po visą savo miestą. Rytų Berlyno gyven-tojams visiškai neleidžiama per-žengti sieną.

Nuo tos dienos, kai komunistai uždarė sieną, į Vakarus pabėgo tiek pasienio sargybinių, kad jie sudarytų kelias kautynių kuopas. Dažniausiai girdimi pabėgimo motyvai: "Aš esu vokiečiai, ir negaliu šaudyti į vokiečius", ar-ba: "pasienio tarnyba buvo vie-nintelė galimybė man išbėgti".

Kareiviai pasakoja, kad jais nepasitiki tiek režimas, tiek gyventojai. Sargyboje visada sta-toma po du, nes atskiru karei-viu nepasitikima. Komunistų ka-rininkai rūpestingai tikrina, kad asmeniniai draugai nepatektų į tą grupę. Paskirtoji pora nieka-da ilgiau nelaikoma krūvoje, kaip parą, kad nepradėtų pasitikėti vienas kitu.

Tarnybų vietos nuolat kaitalio-jamos, kad sargybiniai nespėtų susipažinti su aplinka ir užmegsti draugystės su vietos gyventojais. Daugumas pasienio sargų yra at-gabenti iš sovietinės zonos gi-lumos.

(tp)

Kokia puiki kombinacija

DŽIAUGSMAS... DRAUGAI... UGNIM VIRTAS STROH'S

Kada tik jūs norėsit alaus ir ne tokio, kaip visi, bet puikaus — atsiminkit tai — Stroh's yra šviesesnis, puikesnis, tokio skonio, kuriam joks kitas Amerikos alus negali prilygti... todėl, kad Stroh's yra Ameri-koj vienintelis ugnim verdamas alus. Ar jūs ragavote Stroh's?

Jums patiks

Stroh's

...geresnis!

Amerikoje
tik ugnim
virta alus!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Mich.

Enjoy It Sooner!

... START SMALL
... START SAVING NOW
... SAVE REGULARLY

If you are wishing for a new home, automobile, boat, modern kitchen, extra special vacation... or a more comfortable retirement... or a better education for your children... you will enjoy your fondest dreams sooner by saving regularly at St. Clair Savings... and

your SAVINGS DEPOSITS made by October 16th EARN INTEREST from OCTOBER 1st!

4%

Current Rate

SAVE SAFELY... at Three Convenient Locations

ST. CLAIR SAVINGS

813 East 185th St.
25000 Euclid Ave.
6235 St. Clair Ave.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Priešų užtenka, o draugų mums reikia!

Mūsų istorinė praeitis, draugų atžvilgiu, mums buvo nedėkinga. Ir net iki pačių paskutiniųjų dienų!

Su lenkais į kalbas neleidė Vilnius. Su vokiečiais, ypač paskutiniaisiais nacių laikais, kalba buvo apsunkinta jų užkariavimų politika.

Su šiaurės kaimynais broliavomės ir bičiuliavomės, bet ta brolystė nesijautė labai nuoširdi. Tiesa, iš mūsų pusės buvo net labai stengiamasi: švėsdavome Nepriklausomybės šventes, giedojome jų himnus. Spaudoje apie tą brolybę buvo daug rašoma. Ir reikia pripažinti, kad mūsų jaunoji karta tomis broliškumo idėjomis buvo susižavėjusi ir jomis nuoširdžiai gyveno.

Tačiau praktikoje tas idealizmas kartais imdavo ir apsvilavo sparnus. Negalėjau praleisti trumpai neatpasakojęs vienos, gana būdingos kelionės, kurią teko atlikti pas mūsų šiaurės kaimynus 1937 metais.

Nemažas jaunimo būrys, autobusais, priartėjome prie Latvijos-Lietuvos sienos. Stabtelėjome minutę savoje muitinėje atlikti eilinių formalumų, po to sustojome ir prie latviškosios. Tas antrasis "stabtelėjimas" tęsėsi apie 2 valandas! Pasirodo, mūsų neleidžia važiuoti su savaisiais autobusais... Turime samdyti latviškus... Mūsų vadovybė protestuoja. Latvių muitininkai rišasi su Ryga ir kalbasi, turbūt, net su pačiais susisiekimo, vidaus ar užsienio reikalų ministeriais. Mūsų nuotauka krinta. Pagaliau važiuoti leidimas gautas, bet... įsakoma nusiimti lietuviškas vėliavas...

Netikime! Tačiau savo akimis pamatome — šoferiai vėliavas nuriša... Nors nuotauka sujaukta, bet neprarandame vilties. Pagaliau, juk pas gimines važiuojame. Tiek to tie visi oficialūs valstybės patvarkymai!

Toliau, Rygos Vermano parke mus išvada leidžia, bet čia pat pats simpatiškausias miesto ekskursijų vadovas taip mieliai ir nuoširdžiai mus pasitinka ir visur vedžioja, kad mes tą barzdota senuką visiškai įsimylime.

Daugpilio Mokytojų Institute studentai mus visai karališkai pasitiko. Vakariene praleidom su trenksmingom latviškom ir lietuviškom dainom. Mokėmės jų, o jie mūsų tautinių šokių. Kada nenoroms teko atsisveikinti, ilgai skambėjo "lai dzivo".

Už minučių vėl Lietuvos-Latvijos siena. Tiesiog bijojome dar vieno nemalonumo. Tačiau muitininkai pakėlė barjerą ir sudie Latvija. Kaimynus apleidome linksmais veidais.

Sekančiais metais tie patys studentai — mokytojai mus revitavo. Lūkėme jų. Ir žinote, kai jų autobusai prie mūsų priartėjo, su drebančiom širdim žiūrėjome vėliavų. Jos prie autobusų buvo. Ir žinoma — latviškos!

Paskutinis mūsų susitikimas dar nuoširdesnis buvo. Prisimenu, savo tarpe svarstėme, kad kitaip ir būti negali. Jie mūsų vieninteliai kaimynai — draugai.

Iš tų dviejų kelionių susidarė įspūdį, kad pasitarnavome mūsų dviejų tautų draugystei sustiprinti. O kas gi būtų atsitikę, jei dėl menko nemalonumo, būtime atsi-keršijimu užsigež? Ar tuo būtime pasidžiaugė?

Draugų mes ir toliau mėginome ieškoti. Dažniau ne kaimynų tarpe, bet kai jų paramos ir patarimų mums reikėjo, jų neprisišaukėme. Pasirodo, ten būta netikrų draugų.

Suprantama šis klausimas yra labai opus, sudėtingas ir vienu rankos mostu neišsprendžiamas. Keista tačiau, kad mūsų tarpe jis labai retai ir paliečiamas. Atvirkščiai, mūsų spaudoje dažniau randame straipsnių, kuriuose prasišlenda tendencijos daugiau priešų, o ne draugų išgyti.

Neperseniausiam viename savaitraštyje buvo du keistoki straipsniai, liečią santykius su mūsų artimaisiais kaimynais. Abiejų straipsnių turinys beveik krūptelėti verčia. Tų straipsnių kūrėjai prieš tuos du mūsų kaimynus išsikasė karo kirvį ir beveik haro šokį pradėjo šokti. Girdi, nepamirškime skriaudų, kurias tie ir anie mums padarė. Dekime dangaus ir žemės kerštu! Nedovanokime, jiems, nedraugaukime su jais!

Ko siekiama tokiais straipsniais? Ar draugų? Pati mūsų tautos padėtis diktuoja diktuoja jau dabar ieškotis kiek tik galima daugiau bičiulių.

Tiesa, laisvoje spaudoje rašome tai ką norime. Tačiau ar nebūtų verta neieškoti priešų ten, kur jau nemažai draugų surandame. Pagaliau, juk nuo mūsų elgesio daug priklauso, ar tie kaimynai ateity rikiuosis iš mūsų priešų ar draugų eilės. O jei dabar dar pradėsime atsi-keršijimo politiką vesti, tai labai didelis klausimas, kam tuo patarnausime. O didelių taktų ir mokėjimu santykiuoti, galima daug laimėti. Ir laimėti reikia. V. Ša.

P. J. KERSIS

Turėdami reikalų prašom į mane kreiptis namų telefonu OL 7-2521 — Peninsula.

Juo tolyn į mišką, daugiau medžių...

"KAS NAUJA" MŪSŲ POLITIKOS AKIRATYJE?

Iš pasikalbėjimo su Lietuvos Nepriklausomybės Tautos pirmininku

Pereitą savaitgalį Clevelande vykęs VILTIES valdybos posėdis davė redakcijai progos pasikalbėti su Lietuvos Nepriklausomybės Tautos pirmininku V. Rasteniu ir apie šiuo dienų visuomeninius — politinius klausimus. Perduodame eilę pasikalbėjimo pasakytų minčių ir nuomonių.

APIE "WASHINGTONO VĖJUS"

--Pastangos tartis ir susitarti su sovietais dėl Berlyno veda į kompromisą, naudingą tik sovietams. Mat, sovietai užsipašė, o vakariečiai apsiribojo kukliu tikslu -- išlaikyti tik tai, kas yra. Kompromisas pasiekiamas tik abiejų pusių nusileidimu. Bet vakariečiai gali nusileisti tik pasitraukdami iš kurių nors tebe-likusių pozicijų, o sovietai galės rodytis jau "nusileidę", jei tik savo užsipašymą bent kiek sumažins. Užsipašymų sumažinimo kaina gali būti -- sovietų "interesų" jų jau užvaldytose srityse pripažinimas neliestais.

Čia gali atvirai ar bent pridengtai glūdėti ir Lietuvos užvaldymo pripažinimas: jei ir ne galutinis įteisinimas, tai bent sutikimas laikyti jį "realybę", su kuria negalima nesiskaityti", ar net "realybę, kuriai šiuo metu netikslinga priešintis".

Jei ne dabar, tai kiek vėliau sovietinė valdžia reikalaus, kad

vakariečiai nutrauktų viešą sovietinės santvarkos bei politikos kritiką, o ypač, kad nutrauktų paramą (medžiaginę ir net moralinę) "nenuoromoms", tebekalbantiems apie sovietinį kolonializmą. Ligi kokio griežto aplinkybių pasikeitimo, dalykai gali taip riedėti gana toli, tarp ko kita, ir ligi Lietuvos diplomatinė institucijų formalus ar bent faktiško užgnaužimo ir ligi Lietuvos bylos nuklizimo į gilius stalčius.

Kaikurie mūsų veikėjai drąsiai užtikrina, kad Jungtinių Valstybių vyriausybė, ypač dabartinė, neisianti tokių nuolaidų keliu. Gerai, jei taip. Bet štai atst. E. J. Derwinski pranešė, kad Atstovų Rūmų tvarkomoji komisija sulaukė rezoliucijos projektą, kuriuo buvo siūloma įsteigti Atstovų Rūmų komitetas, kuris tyrinėtų sovietijos pavergtų kraštų padėtį ir svarstytų priemones, kaip padėti jiems išsilaisvinti. Komisija tą projektą sulaukusi patariama Valstybės Departamento.

motyvais, kuriais remdamasis Valstybės Departamentas patarė sumanytą numarinti. Anot atst. Derwinskio, buvę tiesiai pasakyta, kad tokia Ukraina, Armėnija, Gruzija, Estija, Latvija, Lietuva juk nesą pavergti kraštai, o tik tradicinės Sovietijos dalys! Neįtikėtina, kad Valst. Departamentas tokiais žodžiais būtų rašęs Atst. Rūmų komitetui. Patikrinus paaiškėjo, kad Estija, Latvija ir Lietuva tame rašte nebuvo paminėtos. Bet pasilieka faktas, jog vyriausybė nenori, kad Sovietijos pavergtų kraštų klausimas būtų judinamas oficialiomis priemonėmis. Be to, Valst. Dep-tas, matyt, tebėra linkęs pripažinti rusų kolonializmą Ukrainoje, Kaukase ir kitose ne rusų žemėse.

Ką to dalyko akivaizdoje galėtų ir turėtų daryti mūsų "politinė vadovybė"? Jei būtų kokia viena vyriausia vadovybė, kurios neretai pasigendama, ji galėtų parašyti dar vieną memorandumą.

EDWARD J. DERWINSKI
U.S. HOUSE OF REPRESENTATIVES
WASHINGTON, D.C.

Congress of the United States
House of Representatives
Washington, D.C.

September 29, 1961

OCT 2 - 1961

Mr. Edmund Gaspar
Deputy General Secretary
Assembly of Captive European Nations
29 West 57th Street
New York 19, New York

Dear Mr. Gaspar:

During the course of the Congressional session, I devoted a great deal of time and energy to the formation of a special House Committee on Captive Nations. In this attempt, I received the complete support of the Republican Policy Committee and of individual Democrat Members who introduced resolutions similar to mine.

Unfortunately, at the direct request of the State Department, the House Rules Committee refused to approve the creation of a Captive Nations Committee. In fact, the State Department strongly expressed the opinion that the peoples in such nations as the Ukraine, Armenia, Georgia, Lithuania, Latvia, Estonia and others are traditionally parts of the Soviet Union and not captive nations. Also, our State Department does not consider Tito to be running a Communist dictatorship since he is the recipient of continued foreign aid.

In view of your interest, I am enclosing a copy of a press statement issued through the facilities of the Republican National Committee, which I believe is a clear explanation of the issue. Despite the vacillating, blundering blindness of our State Department, I feel that consistent requests on the part of the American public for an imaginative foreign policy will eventually achieve this goal, and under more enlightened leadership, I am hopeful that we can ultimately set up a Captive Nations Committee to perform this most necessary work.

Sincerely yours,

Ed Derwinski

Edward J. Derwinski, M.C.

EJD:imet
Encl.

Patikrinus Washington, paaiškėjo, kad Valstybės Departamentas savo rašte Atstovų Rūmų komitetui nėra paminėjęs Estijos, Latvijos ir Lietuvos. Bet pasilieka faktas, kad vyriausybė nenori, kad Sovietijos pavergtų tautų klausimas būtų oficialiomis priemonėmis judinamas.

JUS SUKLADINDO

Dirvos spalio 4 d. numeryje, pirmam ir trečiam puslapy yra dail. A. Tamošaitienės parodos atidarymo aprašymas. Taip pat yra įdėtos ir dvi nuotraukos iš tos pačios parodos. Pirmo puslapio nuotraukos prieraše yra pažymėta, kad Cesaitė ir Kavaliūnaitė yra pasipuošusios dail. A. Tamošaitienės austais rūbais. Žinios jums duotos neteisingos nes tie rūbai yra mano darbo. Dėlo prašyčiau klaidą atitaisyti.

KAZYS PRIŠMANTAS
CHICAGO

NE VISAI TAIP

Dažnokai užsimename apie nu-
lietuvintas pavardes. Ir priežas-
čių paieškome, kodėl taip atsi-
tiko. Ir kai kada net pateisini-
mų surandama, ypač jei tai buvo
padaryta senai, kada tuo reikalu
patys nebuvo išsiaiškinę ir kiti
neišskino, kad to nereikia dary-
ti. Bet, sakykit, kaip pateisinti
tokius atvejus dabar, kada tai da-
ro ne šiaip sau eiliniai lietuviai,
bet aukštąjį mokslą baigę, čia
iš naujo teises gavę profesiona-
lai?

O tokių yra nemažai. Štai vie-
noj garbingoj organizacijos, iš
50 narių, tokių atvejų suskaičiavo
penkis.

D. P-LIENĖ,
Ohio

Kad nebus tokio komiteto, koks
projekte buvo siūlomas, nelabai
gaila. Parlamentinis komitetas
tokiam uždaviniui mažai tinka. So-
vietų pavergtų kraštų padėčiai
sekti ir tirti reikia specialių
institucijų (prie administracijos
įstaigų, ar, dar geriau, pri-
vatių), kuriose dirbtų ne kong-
resmanai, o specialistai, ap-
rūpinti reikiama medžiaga ir
priemonėmis. Ten surinktais ir
sutvarkytais duomenimis remda-
miesi, politikai jau galėtų svar-
styti, ką galima ir ką reikia da-
ryti. "Tyrinėjimas" kongresinio
komiteto posėdžiuose daugiausia
būtų tik tuščias laiko ir lėšų
eikvojimas.

Mums šiuo atveju labiau rūpi

dumą, o gal dar kur nors ir ap-
silankyti bei pakalbėti ("padaryti
žygį") ir viskas. Galėtų po tą patį
padaryti ir keli "veiksniai". Skir-
tumas būtų nebent toks, kad jie
imtų dar vieni kitiems priekaiš-
tauti, kam "skaldo veikimą", "ly-
giagrečiai veikia"... Jei atstovų
ar net ir senatorių remiamos
formalios rezoliucijos atsi-
trenkusios į administracijos pa-
reigūno raštelį, eina į archyvus,
neišvydusios net posėdžių salų
tai ko gali tikėtis mūsų vadovy-
bių memorandumai?

Yra dar vienas kovos būdas:
jei irgi ne visai tikras, tai bent
vertas pabandyti. Bet čia nepa-

(Nukelta į 4 psl.)

ŠYPSENOS

— ☆ ☆ ☆ —

PSICHIATRINĖS ligoninės
vyriausias gydytojas lanko li-
gonis. Viename kambary jis
mato palubėj pasikabinusį
beprotį.

--Jau penkiolika dienų, kai
jis ten kabo, -- aiškina to sky-
riaus gydytojas. -- Jis vaiz-
duojasi esąs lempa.

--Bet kodėl jūs nebandėte
iki šiam laikui priversti nu-
lipti? -- teiraujasi vyr. gydy-
tojas.

--Aš mielai būčiau tai pa-
daręs, -- sako gydytojas, --
bet kuo vakare mes apšviestumėm
salę?...

MEDŽIOTOJAS, rodyda-
mas į meškos kailį, patiestą
prie sofos, pasakoja sve-
čiams:

--Tai buvo žiauri kova iki
mirties. Jis arba aš...

Viena moteris, drebėdama,
pastebėjo:

--Būtu baisu, jei jūs būtu-
mėte patiestas ant žemės...

VIENAS vyras užkalbina
gatvėje nepažįstamą moterį ir
prašo būtinai jai išklaustyti. Jis
aiškina, kad šį vakarą jis
jaučiasi labai vienišas.

--Einam pas mane, -- pa-
siūlė moteris. -- Aš gyvenu
netoliese.

Vyras džiaugdamasis su-
tiko.

Pasikėlus į ketvirtą aukš-
tą, moteris paskambino ir du-
ris atidarė vyras.

--Brangusis, -- sako ji, --
aš atsidėjau šį poną, kuris
jaučiasi vienišas ir šį vaka-
rą neturi ką veikti. Jis galė-
tų mums pasaugoti vaiką, kol
mes grįšime iš teatro.

TAKSI šoferis staiga su-
stabdė automobilį prieš pasly-
dusią žemėje seną moteriškę.
Ji pasikėlė nesužeista ir nu-
ėjo.

--Ačiū Dievui, kad nesuva-
žinėjau, nes man būtų reikė-
ję mokėti kaip už jauną...

BENJAMINAS FRANKLIN,
perkūnsargio išradėjas, buvo
įsitikinęs, kad šaltis garan-
tuoją sveikatą. Jis turėjo į-
protį žiemą kiekvieną rytą
nuogas vaikščioti penkias mi-
nutes nešildytame kambary.
Gi miegamajame stovėjo ke-
turių lovų, kurias jis naktį
keisdavo, kai tik jos įšildavo.

PIRKĖJAS, lėjęs į mėsinę,
nustebo pamatęs užrašą ant
mėsos: "Apnuodyta mėsa,
blogiausios rūšies".

--Nebijokite, užtikrino mė-
sininkas. -- Šis užrašas skir-
tas musėms.

ŽURNALISTAS klausinėja
beveščiančius auksines ves-
tuves.

--Kai apsisėdėte, kur pra-
leidote medaus mėnesį?

--Savaitę Floridoje ir pen-
kiasdešimt metų čia.

--KARTĄ, kavalerijoj bu-
vo, -- pasakoja Churchillis,
--toks kvailas karininkas, kad
kiti kavalerijos karininkai tai
pastebėjo...

SUNSET bulvaras Los An-
geles yra, tur būt, pasaulyje
didžiausio judėjimo arterija,
kur nuo ryto iki vakaro tę-
siasi nesibaigianti eilė auto-
mobilių. Vienas atvykėlis iš
Los Angeles panorėjo pereiti
bulvarą kur nebuvo šviesų.
Jis laukia dešimt minučių, pu-
sę valandos, valandą, bet
judėjimas nesustoja. Staiga jis
pamatė kitą gatvės pusę sto-
vintį žmogų.

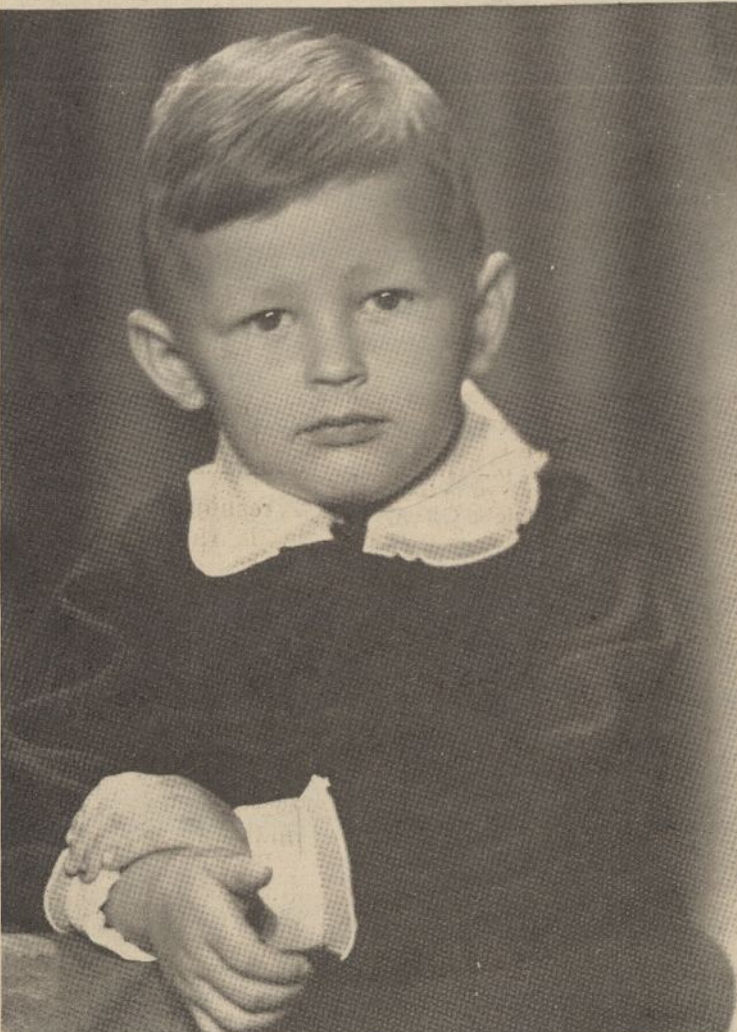
--Ei, jūs, ten gal galėtu-
mėte pasakyti, kaip perėjote
gatvę?--suuko jis.

--Aš neperėjau. Aš šioj pu-
sėj gimiau! -- išgirdo atsa-
kymą.

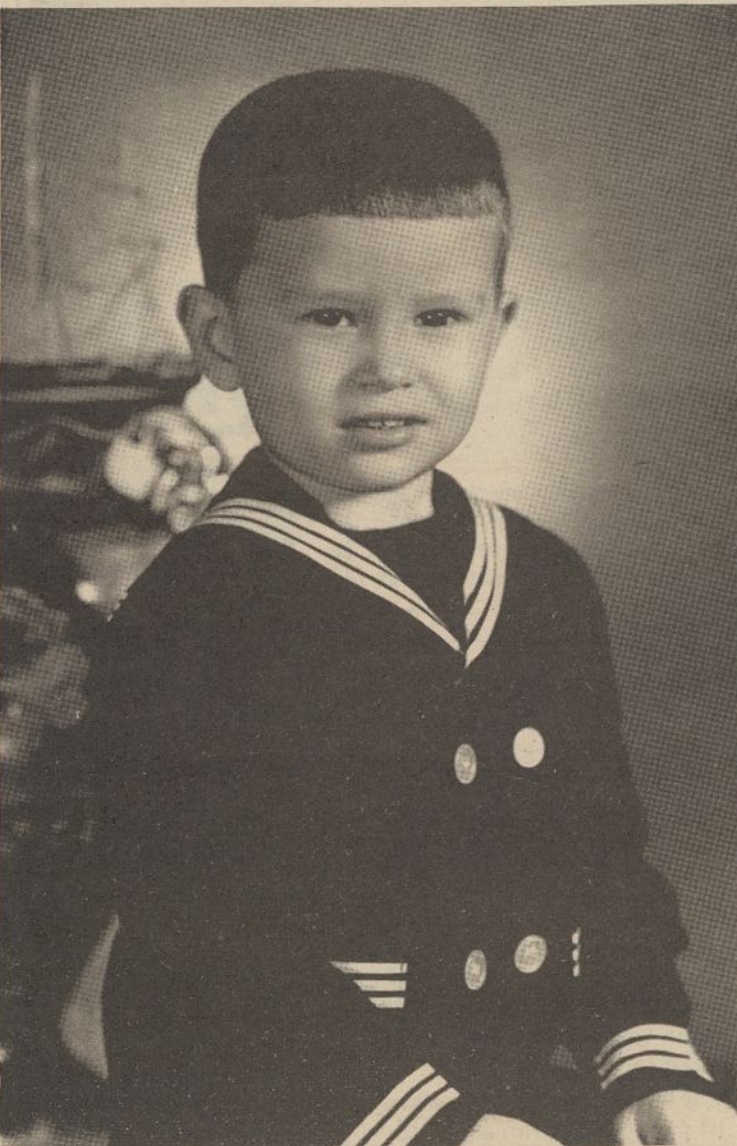
VAIKO GRAŽIAUSIOS NUOTRAUKOS KONKURSAS

KONKURSIŅĖ NUOTRAUKA Nr. 67. Audrė Babickaitė, 3 metų amž., iš Worcester, Mass. Nuotrauka Vyta. Maželio.

KONKURSIŅĖ NUOTRAUKA Nr. 68 Raimondas Žagarinskas, 3 met. amž., iš Miuncheno Vokietijos. Nuotrauka V. Žagarinsko.

KONKURSIŅĖ NUOTRAUKA Nr. 69. Česlovas Petronis, 4 met. amž., iš Chicago. Nuotrauka Maciežos.

"KAS NAUJA" MŪSŲ POLITIKOS AKIRATYJE?

(Atkelta iš 3 psl.)

kaks vien tik iš "veiksnių" reikalauti, kad jie "padarytų reikiamus žygius". Pakovoti reiktų visai susipratusiai visuomenei: tegu ir ne taip jau labai planingai, tegu ir necentralizuotai ir net nelabai organizuotai, bet tik gausiai ir, žinoma, į vieną tikslą nukreipta linkme. Reiktų ryžtis pabandyti veikti ne tiesiai vyriausybės žmones, o juos per viešąją amerikiečių masių nuomonę.

Žinoma, masių nuomonės neapimsim, bet šį tą įsikipti galėtų būti įmanoma. Juk kiekvieno mūsų aplinkoje yra nebūtinai aukščiau išsilusių ar pasižymėjusių, bet pakankamai paslankių amerikiečių, galvojančių apie Amerikos politines problemas ir viešai sakančių savo nuomones. Daugelis jų jau ir taip yra gana kritiškai nusiteikę prieš nesibaigiančių nusileidimų politiką. Ypač piktnasi, kai girdi "kietas" kalbas ir paskui mato "minkštus" pasielgimus.

Klubuose, veteranų organizacijose, pagaliau, politinių partijų sambūriuose apie tai kalbama. Tos nuomonės atspindi ir mažose vietiniuose laikraščiuose, kurie pasaulinio masto autoriteto neturi, bet kurių daug ir kuriuose atspindi (ar per kuriuos veikiama) rinkėjų nusistatymai, į kuriuos ir Washingtono daugelis dairiasi. Štai į šiuos, jau palyginti palankiai nusiteikusius sluoksnius mums turėtų būti galima ir reikalinga diegti mintis ir žinias, kurios dar labiau skatintų plačiosios masės nusiteikimą prieš traukimosi ir nusileidimų politiką. Tai padaryti galima dažniausia tik paskiriems asmenims, per privačius santykius. Todėl reikia įtraukti didelį skaičių asmenų, kurie jų pačių pasirinktu būdu padarytų įtakos bent vienam kitam paslankiam vietos amerikiečių visuomenės nariui, kuris savo keliu intų mums svarbiu reikalu kalbėti viešai.

Dideliam skaičiui asmenų paskatinti, gal net pamokyti, kaip prie to reikalo prieti, jų talkos, kurion tinka visos organizacijos: tarybos, skyriai, bendruomenės apylinkės, Balfo skyriai susivienijimo kuopos, literatūros būreliai, chorai, kooperatyvų susirinkimai ar net ir "subatvakario" pobūviai. Meskim tą prietarą, kad ką nors Lietuvos laisvės reikalu daryti yra tik tam tikrų "politinių" organizacijų privilegija ar monopolis, o jei bendruomenės ar kokio kitos "nepolitinės" organizacijos bus kas apie tai pakalbėta, tai jau grasoma, kad ta organizacija "susirgs".

Todėl, jei skverbiasi klausimas, ką šiuo metu galėtumėm bei turėtumėm padaryti, atsakymas gali būti kad ir toks. Kiekviena lietuvių susijėime, viešo ar privataus pobūdžio, pasidalintina mintim, kad štai yra negerų ženklų Washingtono nuomonė ir apie Lietuvos laisvės reikalą. Reikia dar bandyti "sugėdinti" tokias negeras nuomones. Pabandykite tai padaryti per mums žinomus asmenis iš mūsų kaimynų amerikiečių tarpo. Manau, kad spauda duos idėjų, kokius ryškius pavyzdžius veiksmingiausiai galima panaudoti, kad prieš "Washingtono vėjus" sukiltų vėjai iš mažųjų miestų ir miestelių spaudoje, iš veteranų susirinkimų, iš rinkimų ir partijų padalinių.

Iš kitos pusės, būtų klaidinga manyti, kad, praradus oficialų, politinių galybių pripažinimą Lietuvos nepriklausomybės idėjai, jau būtų viskas prarasta. 1918 metais Lietuvos nepriklausomybės idėja niekur neturėjo pripažinimo, išskyrus pačius lietuvius, ir tuos pačius ne visus. O vis dėlto ta idėja tapo kūnu. Ir dabar, tos idėjos įkūnijimo viltys nebus žuvusios tol, kol bus gyvų jos siekiančiųjų, tarp visų savo jėgų išlaikančių svarbiausią jėgą -- kantriai ištikimybę tai idėjai.

(Bus daugiau)

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Po trečiojo Lietuvos paviljono uždarymo

Šiais metais Lietuvos paviljoną, kaip ir kitais dviem atvejais, globojo Nepriklausomos Lietuvos Konsulatas Chicagoje, o techniškai jį paruošė, lėšas suorganizavo ir administravo Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Chicago skyrius.

Chicago tarptautinė prekybos paroda, kuri tęsiasi nuo liepos mėn. 25 dienos iki rugpjūčio mėn. 10 dienos, aplankė apie 700,000 asmenų, jų tarpe daug užsieniečių.

Kad Lietuvos paviljonas savo tikslą atsiektų ir davė daug prasmingos reklamos Lietuvai ir lietuviams, liudija spauda, radijo televizija, įvairūs atsiliepimai ir protestai, pareikšti kaikiurių komunistinių tautų atstovų parodos vadovybei.

Lietuvos paviljono pagrindinis motyvas buvo laisvė, o ne prekyba. Ir tai buvo vienintelis paviljonas visoj Tarptautinėje prekybos parodoje, kurio rengėjų paskatinimas buvo meilė savo kraštui, o jų atlyginimas -- plevesuojančios Lietuvos vėliavos Chicago gatvėse.

Šiandien ALIAS Chicago skyrius, užbaigęs šį darbą, džiaugiasi turėdamas progos viešai padėkoti visiems, kurie savo nuosirdžiu darbu, lėšomis, eksponatais ar kita parama padarė Lietuvos paviljono įrengimą įmanomu ir paliko visą eilę malonių prisiminimų gražaus bendradarbiavimo.

Dėkojame Generaliniam Konsului Chicagoje Dr. Petrui Daužvardžiui už jo rūpestį ir autoritetinę užtarimą ir J. Daužvardienę už nenuilstamas pastangas ir patarimus.

Didelės pagalbos susilaukėm iš visiems gerai žinomo visuomeninko V. Šimkaus, kuris naudodamas savo medžiagą ir padedant A. Pačkauskui, A. Beniuoliui, A. Stančiauskui, K. Gabrusevičiui ir R. Liebui padarė paviljono pagrindinio rėmo -- pastovo konstrukciją ir nuvežęs į vietą atliko net dviems unijoms priklausančius darbus, tuo sutalpydamas nemažą sumą paviljono išlaidų.

Dėkojame E. Šurkieniui ir D. Šurkutei - Nitecki, kurios kritišku momentu atėjo mums į pagalbą ir dirbusios iki vėlyvos nakties išgelbėjo staklių ir audimo projektą. Taip pat dėkojame O. Šimaitienei, padėjusiai audimo demonstravime.

Dėkingi esame visiems, leidusiems pasinaudoti iš Lietuvos atsiųstais ar čia pagamintais eksponatais: Šv. Kazimiero kongregacijos seserims, ypatingai seselei M. Perpetui, Tėvams Jezuitams, dail. E. Marčiulionienei, p. Tutlienei, p. Čėsnienei, A. Rimkevičienei, L. Germanienei, p. Aleknavičienei, D. Šurkutei-Nitecki ir V. Augustinui. Taip pat dėkingi esam Čiurlionio Galerijos vadovybei, kuri atrinko ir leido išstatyti į tuo pačiu laiku vykstančią McCormick place meno parodą dvi tapybas -- dail. P. Puzino -- Tremtiniai ir dail. V. Vizgirdos -- Vaisiai ir gėlės dail. A. Marčiulioniui už skulptūrą -- "Trys bokštai".

Ypatinga padėka tenka Jaunimo Centro Studentų ansamblio vadovei L. Brazdienei ir ansamblio mergaitėms, kurios nuolat budėdamas paviljone, kalbėjo už mūsų šiuo laiku nebylę

Lietuvą, aiškino jos vargus ir grožį, džiaugėsi pagirimais ir kantriai priėmė užgauliojimus. Savo šypsena, mandagumu ir turiningais atsakymais į šimtus tūkstančių klausimų, paliko visiems neabejotiną įspūdį. Teko girdėti pagirimų, kad mūsų tauta yra apdovanota didžiausiu turto -- gražiu, galvojančiu ir rimtu jaunimu. Visas penkiolika dienų su tautiniais rūbais, pasikeisdamos, budėjo: Žibutė Balsytė, Izolda Bendoraitytė, Irena Vitkauskaitė, Gražina Gudaitytė, Kristina Sabaliauskaitė, Regina Česaitė, Audronė Gerbenytė, Vida Bičiunaitė, Aldona Diminskaitė, Alma Girdauskaitė, Audronė Vaičiaitytė, Elvyra Kavaliunaitė, Regina Kavaliunaitė, Dalia Navickaitė, Angele Buliokaitė, Gražina Juškaitė, Dalia Indreikaitė, Loretta Geštautaitė, Marytė Gumbinaitė, Birutė Končytė, Julija Gepmerytė, Silvija Kulmatickaitė, Kristina Žukaitė, Dalia Rekiytė, Dalia Kremerytė, Danutė Bulotaitė, Sabina Barzdaitė, Virginija Vaičiaitytė, Izabela Skapsaitė, Birutė Didžpini-gaitytė, Dalia Didžpini-gaitytė, Jurgita Stanaitytė, Aurelija Ginčauskaitė, Gražina Norvilaitė, Dalia Šimkutė ir Rima Peterytė.

Didelį darbą savo tėvynei atliko Miss Lithuania -- Genė Antanaitytė, taip gražiai atstovavusi Lietuvą ir Lietuvos paviljoną per radiją ir televiziją ir susilaukusi tokių jautrių atsiliepimų Amerikos spaudoje. Norėdama neapleisti nei vienos progos atstovaujant Lietuvą, G. Antanaitytė panaudojo tam savo atostogas, po kurių išėjo daugiau pavargusi negu prieš jas. Tą pačią progą dėkojame komisiškai, sudarytai Lietuvos paviljono gražuolei -- atstovei išrinkti, kurie savo darbą atliko visu rimtumu: S. Kraus, V. Kaveckui ir A. Marčiulioniui.

Lietuvių organizacijų atstovams: Lietuvių Profesorių Sąjungos vicepirmininkui ir PLIAS pirmininkui prof. S. Dirmantui, Lietuvių Veteranų S-gos Ramovės išdininkui Z. Samuoliui ir Lietuvių Agronomų S-gos pirmininkui A. Šantarui už pašventintą savo laiko patikrinimui mūsų sudarytos Lietuvos paviljono apyskaitos.

Dėkojame visiems, ar tai or-

ganizacijoms ar pavieniems asmenims, aukojusiems Lietuvos paviljonui, nes tik jų dosnumo dėka šis prasmingas tikslas buvo įvykdytas.

Reikšmingą darbą organizuojant spaudos konferencijas ir radijo pranešimus atliko inž. Donatas Šatas. Padėką priklauso mūsų spaudai bei Sofie Barcus ir "Margučio" radijo programoms. Rengėjai taip pat dėkoja korespondentams, dalyvavusiems mūsų konferencijose: A. T. Antanaičiui, D. Bielskui, Vl. Butėnui, F. ir A. Daukams, kun. P. Garšvai, V. Pavilčiui, P. Petručiui, J. Slabokui ir S. Vainoriui kurie padėjo populiarinti parodą mūsų visuomenėje, ypač jos organizavimo pradžioje.

Leidinėlio Lithuania redagavimas ir techniškas paruošimas atiteko inž. Kostui Burbai ir arch. Vytautui Vepštui, kurių dėka leidinėlis buvo turiningas ir gražiai apipavidalintas. Apie 27,000 egzempliorių to leidinėlio buvo nemokamai išplatinti parodos lankytojų tarpe.

Inž. Juozas Rimkevičius -- finansų komiteto pirmininkas, padedant inž. Kostui Burbai, tiksliai išpranašavęs sąmatą, surinkto reikalingas lėšas ir jas ekonomiškai panaudojo visom išlaidom padengti.

ALIAS Chicago skyrius reiškia ypatingą pagarbą ir pasididžiavimą mūsų jauniems architektams -- technišką jam paviljono komitetui: arch. Algiiui Žemaičiui -- komiteto pirmininkui ir nariams arch. Vytautui Germanui, arch. Kęstučiui Ječiui, arch. G. Rūbui ir arch. Vytautui Juodkai. Malonu, kad šie jauni vyrai, supratę paviljono reikšmę, noriai skyrė savo sugebėjimus, laiką ir energiją parodyti pasauliui jų gražią tėvynę Lietuvą.

Daug buvo rašyta apie Lietuvos paviljoną prieš atidarymą ar jį atidarius, buvo reikštos teigiamos ar neigiamos nuomonės, kaip kas jį matė ar suprato, už ką mes esame dėkingi mūsų spaudai. Tai prisidėjo prie idėjos išpopuliarinimo ir pridavė svaros svarbiar ir dideliam darbiui.

ARCH. BRONĖ LUKŠTAITĖ,
ALIAS Chicago skyriaus pirm.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutauptą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

NAUJŲ ĮSTATYMŲ KRUŠA ANT LIETUVOS (11)

V. RASTENIS

DEGTINDARIŲ IR GIRTUOKLIŲ BAUDIMAS

Degtindarių persekiojimas ir baudimas Lietuvoje nėra naujiena. Tai buvo ir nepriklausomos Lietuvos laikais, buvo taip pat ir Rusijos carų valdymo laikais. Su "privačia iniciatyva" šioje srityje valstybė baudžiamomis priemonėmis kovoja dviem sumetimais. Vienas -- žmonių

sveikata ir gerovė. Primityviai pagaminta degtinė pavojausnė sveikatai. Be to, lengvai pasiekiamą degtinę padeda plisti girtavimui ir sudaro daug moralinės ir ūkinės žalos. Kitas sumetimas -- nepageidaujama finansinė konkurencija valstybei. Beveik visuose kraštuose valsty-

bių biudžetai yra mažiau ar daugiau "girti", tai yra, nemažą pajamų dalį sudaro iš monopolinės prekybos svaigalais arba jiems uždedamų akcizo mokesčių.

Nieku nuo vadinamųjų kapitalistinių valstybių šiais požiūriais nesiskiria ir bolševikinė valstybė. Ir ji svaigalų gamybą bei prekybą ne tik yra monopolizavusi (kaip ir visą pramonę bei prekybą), bet ir pasipelnę iš to nevengia: kainas nustato tokias, kad "pasilinksinti" to produkto pagalba nėra pigu. Patiems savo priemonėmis pasigaminanti degtinė išsina daug pigiau, o jei gamintojas sugeba tą gaminį dar ir parduoti, tai, net žymiai pigiau už valstybę parduodamas, jis neblogai uždirba. Bolševikinė valstybė kovai su šia negerove neišrado nieko nauja. Ir ji kovoja bausmėmis.

Birželio 17 d. Paleckis Lietuvoje paskelbė naują "receptą" kovai su degtindariais sustiprinti. Šiuo "receptu" už degtinės gaminimą vien "savo reikalams" (ne parduoti) "prirašoma" bausmė iki vienerių metų laisvės atėmimo. (Gal būti ir mažiau. Gali būti patenkinama tik pinigine bausme iki 100 rublių, arba net tik "visuomeniniu poveikiu", tai yra, viešu papeikimu). Daug griežtesnės bausmės nustatytos už konkuravimą valstybei svaigalų prekyboje. Už privačiai pagamintos degtinės pardavinėjimą mažiausia bausmė yra pinigine -- iki 500 rublių, bet ji gali siekti ir iki penkerių metų kalėjimo bei viso turto konfiskavimo.

Be to, areštuotiems degtindariams dar numatytas specialus baudimo būdas. Juos numatoma naudoti fiziniais darbais vietose, kur žmonės, gal ir pažįstami, kaimynai, draugai matytų nubaustąjį besidarbuojantį.

Birželio 19 d. buvo paskelbtas naujas "receptas" ir girtuokliams (vistiek, ar jie būtų vartoję "privatininką", ar valstybinį gaminį). Bet, reikia pripažinti, kad girtuokliams skelbiamasis karas yra, palyginti, švelnus ir atlaidus. Bausmė grasoma tik už pasirodymą esant girtam viešose vietose (gatvėse, parkuose, viešo susisiekimo priemonėse, susirinkimų vietose), arba už svaigalų gėrimą tokiose vietose, kur tai nėra leistas. Bausmė -- viešas sugėdinimas, papeikimas, arba ir piniginė bausmė, bet tik iki penkių rublių. Bausti pinigine bausme gali milicijos viršininkas (be teisimo). Jei kas taip nubaustas vėl panašiai pasireiškia, bausmė gali siekti iki 10 rublių. O kas dėl girtavimo "sistemingai" (tai yra daug kartų, nuolatos) ardo viešąją tvarką, sudaro nepakenčiamas gyvenimo sąlygas šeimai, tam tikros komisijos nutarimu gali būti priverstinai išsiųstas gydyti (alkoholikų ligoninėn).

Iš viso, tai pats švelniausias baudžiamasis įstatymas iš visų bolševikinių baudžiamųjų įstatymų. Galima sakyti, įstatymas, persunktas taip nusikalstančiųjų "supratimu" ir net užuojauta. Girtuokliai gali būti patenkinti, kad įstatymas paskelbtas parašų asmens, žinomai turinčio gerą patyrimą toje srityje...

Beje, baudžiamajame kodekse įsakmiai pasakyta, kad girtumas nėra pripažįstamas nusikaltimas lengvinančia aplinkybe.

Galimas dalykas, kad tos priemonės padės išstumti girtavimą iš viešumos, bent iš gatvių ir aikščių. Bet, nors bolševikai girtavimą ir vadina tik viena iš "buržuazinių laikų atgyvenų", girtavimas, anot daugelio liudininkų teigimų, Lietuvoje dabar yra daug plačiau įsigalėjęs, negu tais "buržuaziniais laikais". Liudininkai teigia, kad dabartinės sąlygos daug labiau skatina, tiesiog stumte stumia žmones į girtavimą. Tad tos bausmės, ir dar, palyginti, tokios švelnios gali padėti tik šiek tiek užmasuoti, girtavimą bent kiek nuslėpti nuo praeivių akių, bet rimtai jam sumažinti ty priemonių greičiausia nepakaks. (Bus daugiau)

Toronto lietuvių vyrų kvartetui šiemet suėjo penkeri metai, kai jis susiorganizavo V. Verikailio iniciatyva. Per tą laiką kvartetą daug kartų gražiai užsirekomendavo Kanados radijo ir televizijos programose, gi CBC radijo "Trans Canada Talent Show" programoje išėjo laimėtoju, už "Rožių tango" išpildymą gavęs premiją. Šiuo metu kvartetui vadovauja muzikas J. Gailevičius ir savo repertuare kvartetą turi keliasdešimt įvairiausių kūrinių: lietuvių liaudies dainų, klasikinių bei modernių šio kontinento kompozitorių kūrinių. Nuotraukoje iš kairės: J. Zubrickas, A. Bražys, S. Gailevičius, R. Strimaitis ir H. Rožaitis.

DOLERI ŠALPAI GAUTI SUNKU...

Balfas rugsėjo mėn. turėjo \$ 3,720 pajamų, o išleido \$ 3,853. Trijų mėnesių (liepos, rugpjūčio, rugsėjo) pajamos pinigais buvo 13,448 dolerių, išlaidos 14,827 dol. Beveik pusę pajamų buvo paskirta Vasario 16 gimnazijai ir kt.

Per tris mėnesius išsiųsta 150 pavienių siuntų, daugumoje rūbais Lenkijos lietuviams. Siuntinių į Lietuvą pasiųsta 30 ir iš jų kai kurie užkliuvo New Yorke.

Artimiausiomis dienomis reikią išsiųsti 26 medžiagų siuntas ir tam reikalui teks išleisti per 1,200 dolerių.

Prašymai paramos rūbais iš Lenkijos į Centrą tebeplaukia gausiai. Lietuviams į Lenkiją per paskutinius tris mėnesius pasiųsta 60 vaistų siuntinėlių, maždaug 600 dolerių vertės. Rūbų siuntinių Lenkijon pasiųsta 63 apie 2,000 dolerių vertės.

Šalpos darbams Vokietijoje tęsti pasiųsta 3,050 dolerių.

BALFAS GAVO PUPŲ

JAV Žemės ūkio Departamentas pasiūlė Balfui gerų, maistui tinkamų pupų. Teko ieškoti priemonių jas į New Uorko uostą atsigabenti iš valdžios sandėlių Hurone, Mich. Visus 30,000 sv. pupos laivu Birkenste ir bus išgabenta lietuviams į Vokietiją spalio 13 d. JAV Ž. ū. Departamentas davė Balfui 85,500 sv. kvietinių miltų. Jie išplaukia spalio 20 d.

Pupų tai gavome, valdžia mums davė miltų ir pieno miltelių į valias, pažadėjo ir 60,000 svarų riebalų, tačiau labiausiai mums reikia dolerių, kurie nėra pupos ir į Balfą išdą neplaukia nei laivais nei tūkstančiais. Yra vilčių, kad rudens vajai sukelis pakankamai lėšų tiems gražiams šalpos darbams.

TŪKSTANTIS VIENAM SĄRAŠE

Iš savo įgaliotinio V. Vokietijoje Balfas Centras gavo 966 adresus lietuvių, kurie neseniai atvyko iš sovietų vergijos. Nors vokiečiai juos savinasi ir globoja, tačiau laisvų lietuvių paramos jie būtina reikalingi. Juos ypač troškina vokiška aplinka. Balfas Centras išsiuntinėjo JAV lietuvių spaudai jų adresus, bet mūsų laikraščiai nėra ekonomiškai pajėgūs, kad ir gražiausiam tikslui, nemokamai siuntinėti.

Jei kas paaukotų (apmokėtų) prenumeratą ar prisiųstų lietuviškų knygų į Centrą (105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.), gautų Tax deductible kvitą ir padarytų tikrai praktišką lietuvių išlikimo darbą.

PRAŠO 25 TŪKSTANČIŲ MARKIŲ

Balfas organizacija tebetęsia lietuvių tremtinių įkurdinimo darbą. Paskutiniu laiku Centre vėl gauta 29 prašymai iš V. Vokietijos lietuvių, kurie ieško mūsų pagalbos pastovesniam apsigyvenimui. Daugumai trūksta paprasčiausių reikmenų, baldų, o ypač patalynės. Tiems pra-

šymams pilnai patenkinti tučtuojau reikalinga virš šešių tūkstančių dolerių. Ši grupė atiteko dėl to, kad tarptautinės organizacijos atsakė jiems padėti. Prašymai netrukus bus svarstomi Centro Valdybos posėdyje.

NAUJAS BALFO CENTRO REVIZORIUS

Nuo pat Balfos veikimo pradžios, valdžios įstaigoms ir tarptautinėms organizacijoms reikalaujant, Balfas finansinį stovį tikrino viešosios atskaitomybės atstovas (Certified Public Accountant) S. M. Ardouny. Toms pareigoms lietuvių New Yorke ar jo apylinkėse nebuvo. Dabar Balfas C. V. nutarė ir pakvietė lietuvių revizorių Vytautą Vėbeliūną, kuris neseniai įsigijo C.P.A. teises.

Didesnio kapitalo apyskaitoms tikrinti net įstatymas reikalauja CPA žmones karts nuo karto keisti. Nors šis reikalavimas Balfui ir nėra taikomas, bet turint lietuvių tam darbui ir gaunant jį 40 dolerių metams pigiau, Valdyba nutarė pakeitimą padaryti. Ponui Ardouny pareikšta padėka.

BALFO SIUNTINIAI Į ANAPUS

Agentūra, per kurią ejo Balfos siuntiniai į Lietuvą ir Sibirą, sušlubavo. Daug siuntinių grįžo atgal. Tikimasi juos vėl išsiųsti be nuostolio Balfui. Centro Valdyba rugsėjo 27 d. nutarė tuo tarpu supirkinėti medžiagas iš

urmo prekyviečių ir paleisti siuntas per kitas agentūras, kartu sekti, kad ir anksčiau užsakyti ir apmokėti siuntiniai pasiektų gavėjus.

KUN. L. JANKUS,
ALF reikalų vedėjas

WATERBURY

Tradicinis kaukių vakaras

Skautai ir skautės ruošiasi savo tradiciniam kaukių vakarui. Vakarą įvyks lapkričio 18 dieną šv. Juozapo parapijos salėje. Kaip ir kiekvienais metais, taip ir šiemet, tikimasi, kad kuo daugiau jaunimo, o gal ir vyresniųjų, pasipuoš įdomiais rūbais — kaukėmis. Trys geriausios kaukės gaus vertingas dovanas.

Šis tradicinis vakaras paprastai sutraukia iš plačių apylinkių didelį jaunimo ir vyresniųjų būrį. Čia visi randa daug pažįstamų, draugų, gerą orkestrą, ir pakilią nuotaiką pasilinksminimui.

Rengėjai maloniai prašo apylinkių organizacijas rezervuoti tą dieną Waterbury skautams, o jaunimą, tėvelius ir prijauciančius skautiškai veiklai, kviečiame atsilankyti Waterbury ir maloniai praleisti laiką.

BEST WISHES

To All the Lithuanian People

GEORGE
McCARTHY

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

Frances P. Bolton

CONGRESSMAN

22nd District

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

FROM A FRIEND

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

JUDGE JOHN J. MAHON
Common Pleas Court

VAIZDAI IŠ BOSTONO VILKIUKŲ STOVYKLOS

Bostono tunto vilkiukų "Tėviškėlės" stovykloje jaunieji stovyklautojai gieda Lietuvos himną.

V. Adomavičius ir A. Vaičjurgis paruošia laužą.

J. Monkus uždega laužą.

Tėviškėlės stovyklos viršininkas A. Manomaitis praveda laužą.

Tėvų komiteto nariai ir stovykloje nebaigia rūpintis skautų reikalais. Iš kairės: K. Adomavičius, inž. E. Manomaitis, Ig. Vilėniskis ir S. Vaičjurgis.

CHICAGOS PARENGIMŲ
KALENDORIUS

SPALIO 14 D. Lietuvos Dukterų vakarienė Jaunimo Centre 7 val. vakare.

SPALIO 14 D. Lietuvos Gai-
lestingųjų Seserų Sąjungos balius
Western Ballroom salėje.

SPALIO 14 D. Tremties spau-
dos parodos atidarymas Jaunimo
Centre 7:30 val. vak. Ruošia
LB Chicago apygardos valdyba.

SPALIO 14 D. Moksleivių Atei-
tininkų šokių vakaras "Prie žva-
ldų šviesos" Jaunimo Centre 7
val. vak.

SPALIO 14. SLA 6-tosios ap-
skrities ruošiamas SLA 75 metų
jubiliejinis vakaras Chicago Sa-
vings and Loan Ass'n salėje.

SPALIO 15 D. LB Chicago apy-
gardos literatūros vakaras Jau-
nimo Centre ruošiamas lietuviš-
kosios spaudos mėnesio proga.

SPALIO 15 D. Vilniaus dienos
pamaldos ir oficiali programa
Jaunimo Centre. Ruošia Vilniaus
Krašto Lietuvių Sąjungos Chica-
gos skyrius.

SPALIO 15 D. Filisterių Skautų
Sąjungos Chicago skyriaus suei-
ga Jaunimo Centre 4 val. p.p.

SPALIO 21 D. Ateitininkų ru-
dens balius Gleneagles Country
klube.

SPALIO 22 D. Chicago Lietu-
vių Tarybos šaukiama metinė
konferencija Jaunimo Centre 2
val. p.p.

SPALIO 28 D. A.L.T. Sąjun-
gos Chicago, Cicero ir East
Chicago skyrių susipažinimo
vakaras su menine programa B.
Pakšto svetainėje.

SPALIO 28 D. Alvado vakaras
--koncertas Jaunimo Centre.

SPALIO 28 - 29 D. Dešimtoji
Lietuvos pašto ženklų paroda
Jaunimo Centre Čiurlionio meno
galerijos patalpose. Parodą
rūošia filatelistų draugija "Lietu-
va".

SPALIO 29 D. LB Chicago
apygardos humoristinės literatū-
ros vakaras ir šokiai ruošiami
pravedamojo lietuviškosios
spaudos mėnesio proga.

SPALIO 29 D. A. L. Montesso-
ri draugijos madų paroda ir de-
monstravimas Jaunimo Centre.

SPALIO 29 D. Nekalto šv. Pa-
nelės Marijos Prasidėjimo pa-
rapijos banketas.

LAPKRIČIO 4 D. Pianisto And-
riaus Kuprevičiaus rečitalis Jau-
nimo Centre 8 val. vakare. Ren-
gia Santaros - Šviesos Federaci-
ja.

LAPKRIČIO 4 D. D. L. Kuni-
gaikštienės Birutės karių šei-
mų moterų draugijos koncertas
--balius Western Ballroom salė-
je.

LAPKRIČIO 5 D. Tėvų mari-
jonų sidabrinės kunigystės jubi-
liatų kun. Vincento Andriuskos ir
kun. Kazimiero Vengro pager-
bimo vakarienė Martique resto-
rane.

LAPKRIČIO 11 - 12 D.D. LST
Korp! Neo-Lithuania ketvirtasis
suvažiavimas.

LAPKRIČIO 11 D. BALFO Chi-
cagos Apskrities balius -- vaka-
rienė su koncertine dalimi Jau-
nimo Centre.

LAPKRIČIO 12 D. Lietuvos Vy-
čių choro koncertas dalyvaujant
P. Bičkienei ir A. Brazilui Jau-
nimo Centre 2:30 val. po pietų.

LAPKRIČIO 12 D. Lietuvių R.
Katalikų Labdaryų Sąjungos me-
tinis seimas lietuvių senelių vi-
los -- Holy Family Villa patal-
pose.

LAPKRIČIO 25 D. Lietuvos
Skautų Seserų koncertas -- ba-
lius Western Ballroom salėje.
LAPKRIČIO 25 D. iš Didžio-
sios Britanijos atvykusių lietu-
vių metinis balius Vyčių salė-
je.

LAPKRIČIO 25 D. LB Chicago
apygardos valdybos metinis pri-
ėmimas -- banketas Balo Pakšto
svetainėje.

LAPKRIČIO 25 D. Čiurlionio
50 metų mirties sukakties mi-
nėjimas Jaunimo Centre. Ruo-
šia Menininkų klubas.

GRUODŽIO 2 D. rašytojo An-
tano Škėmos, visuomenininko
Jurgio Jaks-Tyrio ir studentės
Juditos Audėnaitės tragiško žu-
vimo minėjimas -- akademija Jau-
nimo Namuose 4 val. p.p.

SAUSIO 7 D. Draugo konkursi-
nio romano premijos įteikimo
vakaras Marijos Aukšt. Mokyk-
los salėje.

GRUODŽIO 10 D. Solisto Jono
Vaznelio dainų ir arių rečita-
lis Jaunimo Centre.

BALANDŽIO 1, 7, 16 D.D. 1962
m. G. Verdi operos "Aida" pasta-
tymai Marijos gimnazijos salėje.

VISAIS
APDRAUDOS
REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvy-
bės, nelaimingų atsitiki-
mų ir gaisro, kraiptis į
atstovę

PAULINA

MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Žurnalistė Salomėja Nar-
keliūnaitė, kuri praėjusią
vasarą lankėsi Lietuvoje,
atvyks į Chicago ir čia spa-
lio 29 d. Dariaus-Girėno sa-
lėje parodys filmą (1 val.
ilgumo) ir padarys prane-
šimą iš savo kelionės po
Lietuvą. Ją Chicago yra
pakvietusi Liet. žurnalistų
Chicago skyriaus valdyba.

* "Spaudos Balius" įvykęs

rugsėjo 23 d. praėjo puikio-
je nuotaikoje. Atsilankė
virš 200 žmonių, kurie su
įdomumu sekė balius pro-
gramos. Sol. B. Kemėžaitė
svečius palinksmino savo
dainomis, o jaunieji akor-
deonistai -- Eglė ir Ažuolas
Stelmokai -- akordeonu
muzika. žurn. J. Vaičiūnas
paskaitė nuotaikingą felje-
toną, rašyt. A. Baronas --
5 humoristinius eilėraščius.
Ir šį kartą buvo renkama
balius karalaitė, kuria ta-
po E. Ješmantaitė iš Cicero.
Ją apvainikavo praėjusių
metų karalaitė B. Antanai-
tytė, dabartinė Zalatorienė.

* Lituanicos futbolo ko-
manda, kuri žaidžia vietos
pirmybėse šį sezoną pasi-
rodo kiek blogiau negu
anksčiau. Sužaidusi 4 šio
sezonu rungtynes, ji pelnė 2

pergales, 1 lygiąsias ir pa-
tyrė 1 pralaimėjimą. Dabar
Lituanica savo grupėje da-
linasi I vietą su kitomis
dviejomis komandomis.

* "Chicago Sportas" --
taip vadinasi spaustuvėje
spausdinamas laikraštėlis
apie Chicago lietuvių spor-
tinį gyvenimą. Pirmas nu-
meris išėjo rugsėjo 24 d.

* Chicago sporto darbuo-
tojai įstatė sąrašą š. Ame-
rikos Liet. Fiz. Auklėjimo
ir Sporto Sąjungos vyr. orga-
no FASK'o rinkimams. Šie
rinkimai vyks korespon-
denciniu būdu. E. Š.

Paraginkit savo pa-
žįstamus užsiprenu-
meruoti DIRVĄ.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE
APLANKYKITEMIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ
KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke

SAV. J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1 ASBACH URALT	5ths	\$4.95
2 BISQUIT 3 star Cognac	5ths	\$4.98
3 MARTELL 3 star Cognac	5ths	\$5.39
4 METAXA graikų brendy	5ths nuo	\$5.75
5 WHITE HORSE SCOTCH whisky	5ths	\$4.98
6 SKAIDRIOJI 80°	5ths	\$2.95
7 CHERRY, BLACKBERRY, PEACH, APRICOT importuoti		
prancūzų likerai	5ths	\$2.98
8 BORDEAUX pranc. vynas	5ths	\$0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gė-
rimų žemiausiomis kanomis! Nepaprastai
didelis pasirinkimas!

PRANEŠIMAS
KEIL ir KRIST vokiškų baldų prekyba

1961 metų spalio mėn. pabaigoje mes apleidžiam savo prekybos dabartinę vie-
tą -- 5218-20-24 Broadview Road, Parmoje. Ši priežastis verčia beveik visus
turimus baldus parduoti papiginta kaina. Mūsų baldų sandėlys iki tos dienos
turi būti labai sumažintas. Ir verčiami tai padaryti mes parduosim visus bal-
dus palankiom sąlygom, tai yra be įmokėjimo ir išimokėjimo per 36 mėne-
sius. Pirmas mokėjimas bus po lapkričio 1-mos dienos.

Štai keli pavyzdžiai kaip galit sutaupyti pinigus:

Perkant 10 vienetų MACORE/ESCHE miegamąjį, dabar sutaupsit \$200.00	
PRIEŠKAMBARIO RŪBINĖS pirkimas sutaupo	\$ 40.00
ZICK-ZACK siūvama mašina, su tam reikalui pritaikytu stalu (kabinett) sutaupo	\$120.00
6 vienetų COUCHGARNITUR, 100% vilnonis aptraukimas su Schlaraffia spyruoklėm	\$250.00
COUCH STALAI su perstatomu aukščiu	\$ 35.00
LEMPOMS STALAI, GĖLĖMS PASTATAI, PATARNAVIMO VEŽIMĖLIS ir LEMPOS dabar dideliu pasirinkimu, LABAI SUMAZINTOM KAINOM gau- nam!	

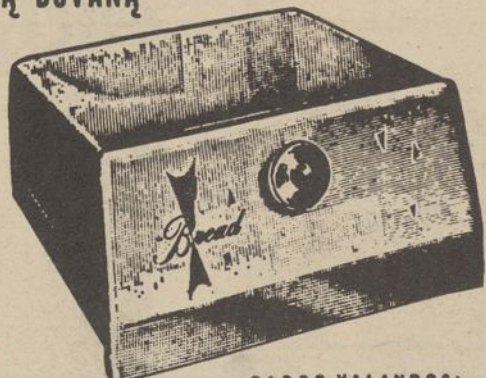
Mūsų telefonas: ON 1-2311 ir ON 1-2312.

MŪSŲ ADRESAS YRA:

5218 BROADVIEW ROAD, PARMA, OHIO. Kampas Brookpark ir Broadview.
Prekiavimo laikas: pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį ir šeštą-
dienį nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadienį uždaryta.

dovanos
* taupytojams

PADĖJUS \$500.00 AR DAUGIAU
DUODAME ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MEN.
DUODAMOS
VIS NAUJOS
DOVANOS.

5 1/4%

mokamo už
ilgalaikės
taupmonas!

DARBO VALANDOS:

pirm. 9 iki 5 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. -- uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p.p.

JOSEPH F. GRIBAUSKAS, vadovas

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL. / BI 2-1397, TO 3-8131

FILATELIJOS KAMPELIS (14)

ANTANAS BERNOTAS

ITALIJA

išleido 30 lirų pašto ženklą, kuriuo pagerbiama senovės romėnų rašytojas Plinijus Jaunesnysis, lotyniškai: Caius Plinius Caecilius Secundus (apie 61-ą 113 po Kr.).

Plinijus gimė Novum Comum, dabar Como, šiaur. Italijoje, buvo šūnytas savo dėdės, žinomo rašytojo ir mokslininko, Plinijaus Vyresniojo, ir prisidėjo jo pavardę. Mokėsi Romoje pas žinomą retoriką Kvintilijoną. Vėliau perėjo į valstybinę tarnybą, ir imperatoriaus Trajano buvo paskirtas vietininku į Siriją ir Bitiniją (100-113). Ar jis mirė Romoje, ar Bitinijoje, nežinoma.

Plinijus J. yra išleidęs savo laiškus, kuriuose aprašo kraštus, kuriuose jam yra tekę gyventi ir dirbti, bei susirašinėjimą su imp. Trajanu. Taip pat jis asmeniškai pergyveno ir aprašė didįjį Vezuviujaus išsiveržimą 79 m. po Kr., kurio metu žuvo jo dėdė Plinijus Vyresnysis.

Jo laišškai bei susirašinėjimas istorikų labai vertinami ir laikomi rimta istorine medžiaga, norint susipažinti su anų laikų gyvenimu. Raštai -- 2 tomai yra išversti į įvairias kalbas.

LENKIJA

išleido 6 pašto ženklų seriją su žymiais asmenimis, kurioje matome: pirmąjį Lenkijos karalių Kazimierą Didįjį, karalių Kazimierą Jogailaitį, Mikalojų Koperniką, Andriejų Frycz-Modrzewskį ir Tada Kosciuską. Visi ženklai po 60 grašių.

Čia dedame ženklą su karalium Kazimieru Jogailaičiu. Už karaliaus -- Torūnės pils.

Kazimieras Jogailaitis (1427-1492) buvo jauniausias karaliaus Jogailos ir jo paskutinės žmonos Sofijos, Alšėnų kunigaikštystės, sūnus. Turėdamas 13 metų, 1440 m., jis buvo išrinktas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščiu ir gyveno Vilniuje. Jo valdymo laikais Lietuva buvo visai nepriklausoma valstybė. Jo broliui Vladislovui žuvus kovoje prie Varnos (1444), 1447 m. jis buvo išrinktas ir Lenkijos karalium. Bekaraliaudamas jis visai negalėjo Kryžiuočių ordoną ir pavertė jį Lenkijos vasalu. Pagal 1466 m. Torūnėje pasirašytą taikos sutartį, Kryžiuočiai savo sostinę iš Marienburgo perkėlė į Karaliaučių, kuris tapo būsimos Prūsijos kunigaikštystės sostine. Likusios ordono žemės buvo prijungtos prie Lenkijos.

Jam valdant pradėjo įsigalėti Maskva, kuri pasigrobė kaikiurias Lietuvos pasienyje buvusias draugiškas žemes.

Jo sūnus yra šventasis Kazimieras, Lietuvos globėjas.

LICHTENŠTEINAS

išleido 5 pašto ženklų seriją, kuria pagerbiama viduramžių laikų vokiečių riteriai -- meilės dainiai, "minezingeriai" (Minnesinger). Ženkluose matome šiuos pagarsėjusius minezingerius: Heinrich von Frowenberg, Ulrich von Liechtenstein, Ulrich von Gutenberg, Chunrat von Altstetten ir Walther von der Vogelweide. Ženkilai išleisti labai puošniai, spausdinti keliomis spalvomis (kurių viena aukšinė) ant paviršiuje nuspalvinto popierio. Ženklaus naudoti senovės knygų piešiniai.

Čia matome pusantro franko pašto ženklą su Walther von der Vogelweide.

Vokiečių poetai -- riteriai, "meilės dainiai", vyravo XII - XIV amž., ir yra išsivystę iš prancūzų trubadūrų. Jie ne tik kaudavosi turnyruose, bet ir kūrė poeziją savo pasirinktos damos garbei.

Walther von der Vogelweide (gyvenęs apie 1170 - 1230), vienas žymiausių minezingerių, savo garbinimo objektu pasirinko nebe kilmingą moterį, bet paprastą mergaitę, ir jo poezija pasižymi sodrumu, naiviu nuoširdumu ir lyriškumu.

VATIKANAS,

minėdamas 1900 metų sukaktį nuo šv. Pavilo Apaštalo atvykimo į Romą, išleido 6 pašto ženklų seriją trijų rūšių piešiniais: 1. Viduržemio jūros žemėlapis, kuriame parodyta šventojo kelionė iš Cezarėjos iki Romos, 2. šv. Pavilo atvykimas į Romą ir 3. šv. Pavilo baziliką prie Romos, kur ilsisi jo palaikai.

Čia parodytas 75 lirų p. ženklas, kuriame skulptoriaus parašyta šventojo atvykimas į teismą Romoje.

Šv. Pavilas Apaštalas, skleidamas Kristaus Evangeliją, lankėsi įvairiuose kraštuose, kur susilaukė didelių laimėjimų, bet ir nemaža priešų. Cezarėjos mieste, Sirijoje, jis buvo apkaltintas laužas žydų įstatymus, vedąs į šventyklą netikėjus ir kt., buvo suimtas ir teisiamas. Apsigynė tik pareikšdamas esąs Romos pilietis ir, kaip toks, tegalys būti teisiamas Romos teismo.

60 metų rudenį jis suimtas iš Cezarėjos uosto laivu buvo išgabentas į Romą. Žinant anų laikų susisiekimo greitį, nestebėtina, kad kelionė į Romą užtruko pusę metų. Laivas, audrų blaškomas, užsukinėjo į įvairius uostus ir salas ir sudužo prie Malto. Tik kitu laivu šventasis 61 m. pavasarį pasiekė Puteolius prie Neapolio, iš kur pėsčias iškeliavo į Romą.

Reikia manyti, kad Romos teismo buvo išteisintas, nes 63 m. jis iškeliavo į Ispaniją.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• L.S.S. Vyriausioji Skautininkė O. Zailskienė ir jos pavaduotoja K. Kodatienė lankysis Clevelande spalio 14-15 d. Visoms skautėms tai bus didelė šventė.

Šeštadienį, spalio 14 d., 2 val. p. p. skautininkių suėiga.

Sekmadienį, spalio 15 d., 11:30 val. ryto Naujosios parapijos salėje įvyks visoms skautėms tunto sueiga. Kviečiamos skautininkės-ai ir tėveliai dalyvauti.

Sekmadienį, 1 val. p. p. Naujosios parapijos salėje įvyks bendri pietūs viešioms pagerbti. Pietus rengia Neringos Tuntas ir Skautininkių Draugovė. Pietums reikia bilietus iš anksto įsigyti.

• Neo Lithuania korporacijos metinė šventė šiemet rengiama lapkričio 18 d., šeštadienį, Continental Ballroom — 13929 Euclid Ave. Iškilmingo posėdžio pradžia 7 val. vakaro. Po posėdžio pobūvis.

Lapkričio 19 d., sekmadienį, 10:30 val. pamaldos šv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Po pamaldų Korp. garbės nario a. a. Antano Smetonos pagerbimas muzolinėje.

• Žaibo sporto klubo metinis susirinkimas šaukiamas spalio 15 d., 4 val. po pietų Čiurlionio namuose. Nariams dalyvavimas būtinas.

• Į Dainavos stovyklos rengtą koncertą, kurio programą išpildė išraiškos šokių šokėjai — J. Kvietytė su G. Donnell ir aktorius V. Žukauskas, buvo susirinkę apie pustučio šimto dalyvių. Svečiai šokėjus ir aktorius priėmė šiltai. Atsimenant koncerto rengimo tikslą, svečių galėjo būti žymiai daugiau.

• Felikso Baranausko ir Adelės Šulgienės sutuoktuvės įvyko spalio 7 d. Naujosios parapijos bažnyčioje. Feliksas Baranauskas yra vyresniosios kartos veikėjas, o A. Šulgienė atvykusi prieš 11 metų.

• Elenos - Mirgos Mazoliauskaitės ir Wallace Burdett sutuoktuvės įvyksta spalio 14 d. šv. Jurgio parapijos bažnyčioje 1 val. po pietų. Vaisės Sherwin Party Center — 10504 Carnegie Ave., 6:30 val. vak.

• Salamander krautuvė Clevelande jau gavo iš Vokietijos dideles siuntas naujų rudens ir žiemos sezono batų. Nauji šio sezono modeliai bus išstatyti ir Lietuvių Prekybos Namų langė. Čia pat bus gaunami ir nauji katalogai. Tat norintieji naujų katalogų kreipkitės į Lietuvių Prekybos Namus (6905 Superior), arba rašykite Salamander.

Parduodama delikatesų krautuvė

Nebrangi kaina. Gera apyvarta. Turi parduoti, nes išeina pensijon. Teirautis: 6510 Superior Ave., tel. 361-6739. (119)

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4% SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000 DEPOSITS MADE BY OCTOBER 20th EARN INTEREST FROM OCTOBER 1st

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

VANDENTEKIS IR ŠILDYMAS ĮVEDIMAS IR PATAISYMAS

Vandenių ir pečių šildymas, vonios kambarių įrengimas. Pristatymas į jūsų namus ar pilnas įrengimas.

Nelaimėi atsitikus skubus pataisymas. Nemokamas numatomų darbų įkainavimas.

Mes esame pertvarkę šildymą Dirvoje, atlikę nemažai patarnavimų lietuviams ir mūsų darbu visi patenkinti.

W. F. HANN & SONS CO.

15533 EUCLID AVE.

MU 1-4200

EAGLE STAMPS

the MAY co's

REIŠKIA DAR DIDESNĮ SUTAUPYMĄ

NOW 3 BASEMENT stores

Downtown - Public Square Cedar Center - Ridge & Ridgewood Drive

ZIP ... ir jūs ištikrųjų turite 2 paltus už jūsų pinigus...

DVIGUBO PATVARUMO ZIP-OUT PAMUŠALO

PALTAI

Su pilnu Malden Mills Capri Orlon

29.90

• JUODI • ŽALI • MĖLYNI

DYDŽIAI 8 iki 20, 14½ iki 22½

Mūsų naujas rinkinys iš The House of Malden duoda jums tweeds, zibelines, overplaidus ir diagonal weaves plunksnos lengvumo, neperšlampamų medžiagų su Orlon acrylic pile pamušalais. Mes jums parodom tik du iš penkių gražių stilių su populiariu zip pamušalu ir kruopščiom detalėmis, kurios jums duoda daugiau už jūsų išleistą dolerį.

Atsiprašom, jokių paštų ar telefonų užsakymų.

BASEMENT MISSES' AND WOMEN'S COAT DEPARTMENT THE MAY COMPANY, ALL 3 STORES

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Dienos telef.: HE 1-6352

Nakties tel.: LI 1-4611

KAS IR KUR?

• **Povilas P. Dargis**, SLA prezidentas, spalio 14 d. atvyksta į Chicago ir pasakys pagrindinę kalbą Susivienijimo 75 m. minėjime, kurį ruošia šeštoji apskritis. Taip pat spalio 21 d. kalbės Susivienijimo minėjime St. Catharines, Ont., Kanadoje.

• **Kazys Bradūnas, Marius Katiliškis, Algimantas Mackus ir Vincas Ramonas** dalyvaus LB Spaudos mėnesio literatūros vakare spalio 15 dieną Jaunimo Centre Chicagoje. Aktoriai skaitys ištraukas iš mirusių autorių kūrybos. O išvakarėse ten pat, 7 val. 30 min., oficialiai atidaromas spaudos mėnuo, kartu su tremties spaudos paroda, žurn. J. Vaidelio organizuojama. Antrasis, humoro, literatūros vakaras ruošiamas spalio 29 d. Pakšto salėje. Po jo bus šokiai. Lietuviška spauda bus platinama LB apylinkių visoje Chicagos apygardoje.

• **Pasiuntinybės patarėjas Dr. A. Gerutis** Bad Oeynhausen, Vokietijoje, skaitė paskaitą apie "Tautų apsisprendimą ir Rytų Europos tautas". Paskaitą surengė tame mieste veikiantis politinių mokslų institutas.

Panašia tema Dr. Gerutis skaitys paskaitą lapkričio viduryje Bielefelde. Paskaitą rengia Europa-Union organizacija.

• **Patirta, kad Bazelyje, eidamas 87 amžiaus metus, mirė Dr. Eduardas Thommen.** Velionis mokėjo apie 20 kalbų, jų tarpe lietuvių kalbą, kurią jis filologiniu požiūriu didžiai vertino. Dr. Thommen savo laiku dirbo kaip vertėjas Tarptautiniame Darbo Biure Ženevoje ir palaikė santykius su Dr. A. Geručiu, tuo metu gyvenusiu Ženevoje. Tie santykiai nenutrūko iki paskutinio laiko.

Dr. Thommen domėjosi taip pat botanika ir yra iš tos srities paskelbęs kelis veikalus.

• **Lietuvos Šaulių Sąjunga Tremtyje (LSST)**, veikianti JAV ir Kanadoje nuo 1955 metų pradžios, vykdo korespondencinį suvažiavimą. Suvažiavimo tikslas išrinkti naują Sąjungos vadovybę bei peržvelgti kas nuveikta praėjusieji ir, prisiliekant statuto, nustatyti planus ateities veiklai.

Suvažiavimo prezidento pirmininkas — J. Giedrikas, vicepirm. — Vikt. Kažemkaitis ir sekretoriai — Br. Keturakis ir P. Petrušaitis. Į suvažiavimo komisijas paskviesta dalyvauti: Br. Juška, Ant. Mikus, J. Petravičius, St. Petrušaitienė, V. Samulionis, Vl. Skirmuntas, Ed. Šilingas, prof. J. Šimoliūnas, M. Tamulėnas, jr., ir Vl. Vilcinas — visi iš DLK Kęstučio šaulių kuopos Wisconsin. Suvažiavimo adresas: Mr. J. Giedrikas, 1835 Chatham St., Racine, Wis.

• **Dr. Kostas Valdis** savo įstaigą Chicagoje K. Valdis Real Estate perkėlė į naujas patogias ir modernias patalpas, 2815 W. 71st St. Telefonas RE 7-7200.

• **Jonas Vaičiūnas**, žurnalistas ir beletristas, gražiai pasirodęs savo kūriniu žurnalistų S-gos Chicagos skyriaus spaudos baliuje, pakviestas sutiko skaityti linksmą novelę L. Tautinės S-gos Chicagos, East Chicagos ir Cicero skyrių pobūvyje.

• **Jonas Jasaitis**, naujasis JAV LB Centro valdybos pirmininkas organizuoja valdybą. Jau sutiko įeiti: Z. Dailidka, kun. St. Šantaras, V. Adamkavičius, K. Januška, adv. A. Keželis ir J. Ignatonis. Ar šis sąstatas bus papildytas, kolkas dar nežinia.

• **Europos Taryboje** bus svarstomas sumanymas paskelbti Europos solidarumo dieną, kuri būtų švenčiama kasmet gegužės 5. Lietuvos Diplomatijos šefas S. Lozoraitis yra kreipęsis į Europos Tarybą prašydamas, kad kalbama solidarumo manifestacija apimtų taip

Los Angeles Dailių Menų Klubo nariai aplankė senosios kartos poetą Kl. Jurgelionį. Nuotraukoje prie vaišių stalo klubo nariai ir Jurgelionio artimieji: Luomonienė, Mitkienė, prof. M. Biržiška, Brazdžionienė, Alė Rūta, Br. Raila, Stovi: dr. P. Luomons, J. Tinišis, Jurgelionienė, A. Gustaitis, Railienė, Kl. Jurgelionis ir B. Brazdžionis.

L. Kančausko nuotrauka

pat sovietų pavergtuosius kraštus ir kad šia proga būtų pabrėžtas laisvųjų Europos valstybių su jais solidarumas.

• **Inž. B. Galiniui**, Dirvos bičiuliui Bostone, Carney ligoninėje padaryta sunki operacija. Linkime greitos sveikatos.

• **A. Plaušinitis**, iš Chicagos, Dirvai paremti atsiuntė \$5.00 auką.

• **J. Grybauskas**, iš Chicagos, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

• **P. Steikūnas**, iš E. Chicagos, Dirvai paremti atsiuntė \$5.00 auką.

• **G. Klaus**, iš Woodhaven, Dirvai paremti atsiuntė \$5 auką.

NEW YORK

Bendruomenės apygardos vadovybė pasiskirstė pareigomis

Naujai išrinkta Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos valdyba savo pirmame posėdyje spalio 5 d. pasiskirstė pareigomis: pirmininkas — A. Maceika, 104-06 85 Ave., Richmond Hill 18, N. Y. Tel. VI 1-0534, I vicepirm. — A. Šetikas, II vicepirm. — R. Kežys (jaunimo ir informacijos reikalams), A. Dimas (kultūros tarybos pirm., A. Varnas — narys politiniams ir informaciniams reikalams, Z. Jursys — sekretorius, K. Bačiauskas — narys organizaciniams reikalams ir A. Vakselis — išdininkas.

Posėdį pravedė buvusios valdybos pirm. D. Penikas, sekretoriavo Z. Jursys. Dalyvavo taip pat ir buvusios valdybos atstovai.

Antrame posėdyje numatyta spręsti šiuos klausimus: apylinkės geografinių ribų nustatymas (Maceika, Šetikas), jaunimo tarybos sudarymas (Kežys), apylinkių veiklos suaktyvinimas (Bačiauskas).

LONG BEACH

Rugsėjo 30 d. įvyko Long Beach Lietuvių Klubo narių susirinkimas, vedamas pirmininko V. Bakūno. Sekretorė Pola Lucas perskaitė praeito susirinkimo protokolą. Buvo pranešta, kad klubo gegužinėje rugpjūčio 27 d. gauta gero pelno, kuris pasilieka klubo kasoje. Padėkota šeiminkėms D. Rudokas, P. Semėnas, M. Mikalonis ir P. Grigaitis už pasidarbavimą gegužinėje. Griežikams: muzikui St. Kalvaičiui, Matui, Urniežui ir Archiui, kurie nemokamai pagrojo gegužinėje. Po-

DR. STEPONO STANKAUS MIRTIES METINĖS

A. A. STEPONAS STANKUS

Spalio 17 d. sueina vieneri metai, kaip su šiuo pasauliu atsiskyrė ekonomijos mokslų daktaras Steponas Stankus. Buvo aktyvus tautinių organizacijų veikėjas bei remėjas. Vilties Draugijos narys, Dirvos, Enciopedijos ir kitų laikraščių bei žurnalų bendradarbis. Būdamas pačiame gyvenimo stiprume tikrai galėjo dar daug nuveikti.

Gimė 1906 m. lapkričio 21 d. Lietuvoje, Kumpiškio km., Padubysio valsč., Šiaulių apskr., ūkininkų šeimoje. Baigęs gimnaziją, 1928 m. įstojo į Šiaulių Mokytojų Seminariją ir ją baigęs gavo mokytojo darbą Karmelavoje, arti Kauno. Mokytojaudamas Karmelavoje lankė Vytauto Didžiojo U-to Ekonomijos skyrių. Baigti U-tą prie tokių sąlygų, kaip kad jį baigė dr. St. Stankus, retas iš mūsų būty galėjęs. Nuotolis nuo Karmelavos iki Kauno nemažas, susiekimo priemonė — dviratukas. Bet didelis pasižventimas ir nenulstamas noras siekti mokslo, nugalėjo visus sunkumus ir 1936

m. savo sunkių kelerių metų darbą apvainikavo ekonomisto diplomu.

Baigęs universitetą gavo darbą Taupomųjų Kasų valdytojo pavaduotoju. Neilgai padirbėjęs, berods 1939 m., gavo aukštą pasiskyrimą — Prekybos Departamento direktoriumi, kuriose pareigose išbuvo iki Lietuvos okupacijos.

1941 - 1944 m. buvo pakviestas prof. V. Jurgučio asistentu dėstyti Vilniaus U-te finansų mokslą, 1942 m. parašė mokslinį darbą ir jį apgynęs gavo daktaro laipsnį.

Atsidūręs tremtyje taip pat nuleido rankų o gilino turimas mokslines žinias — Tuebingeno ir Hamburgo universitetuose. Įsteigus Pabaltijos Universitetui dėstė finansų mokslą.

1949 m. su žmona atvyko į J.A.V. ir apsigyveno Chicagoje. Šalia kasdieninio darbo lankė Illinois U-tą ir baigė atskaitomybės kursą. Turėdamas specialybę gavo darbą Socialinio Draudimo Administracijoje, kurioje iki mirties ir dirbo.

Dr. St. Stankus priklausė eilei tautinių organizacijų, kaip Korp! Neo-Lithuania, Lietuvių Tautiniam Akademiniam Sambūriui, A. L. T. Sąjungai, Balfui, Lietuvių Bendruomenei ir kit. Velionis aktyviai dalyvavo savo rimtais ir gerai apmastytais straipsniais lietuviškoje spaudoje. Trokšdamas pavergtai tėvynėi laisvės jis labai sielojosi Vakarų diplomatijos neveiklumu ir nuolaidumu kovoje su komunizmu. Tvirtai tikėjo, kad Lietuva atgaus laisvę.

1957 m. lapkričio 16 d. Chicagoje mirė 12 m. Tautinio Akademinio Sambūrio atsikūrimą Dr.

St. Stankus savo paskaitoje maždaug taip kalbėjo:

Peržvelgęs faktines sąlygas, kuriose mes dabar gyvename būdami taip gausiai susiskaldę, sumulėję ir ideologiniai bei politiniai aštrūs, mes tuo kenkiame mūsų vienybei ir siekimui išlaisvinti Lietuvą. Pabrėžtinai kartojo, kad visoms ideologijoms yra daug pavojų iš marksizmo doktrinos pusės. Ji, būdama paremta materialistine pasaulėžvalga, siekia esamos pasaulio tvarkos pakeitimo ir dominavimo nesiskaitant supriemonėmis.

Marksistinės doktrinos priešingybė yra tautiškas krikščionybė ir demokratija. Jis nurodė, kad mes, išėiviai, šiandien geriausiai patarnausime pavergtai mūsų Tėvynei dirbdami šūkiu: Pro Patria.

Apie tautinę ideologiją Dr. St. Stankus taip kalbėjo:

Savo Tautos, savo Tėvynės ir savo valstybės interesai, bendra prasme, yra aukščiau už asmeninius, grupinius ar partinius interesus.

Savo Tautos laisvas ir nepriklausomas gyvenimas yra pagrindinė sąlyga tautos gerovei augti ir tautinei kultūrai kurti.

Savo tautos žmonių fizinės ir dvasinės pajėgos, taip pat krašto medžiaginiai ištekliai, tegali geriausiai patarnauti tautos kultūrai, mokslui, menui ir bendrai turiningam ir didingam Tautos gyvenimui.

Tautinės ideologijos išpažintojai savo veikloje remiasi krikščioniškosios dorovės pagrindais.

Tautinės ideologijos išpažintojai nėra klasiniai liberalai, jie nėra bedieviai, jie yra neoliberalai: turi pasaulėžvalgą, remiasi doktrinomis, yra būdingi savo tautos ir krikščioniškojo pasaulio reprezentantai.

Mūsų valstybės laisvės laikotarpįje šūkis "Pro Patria" buvo labai aktualus. Šiandien jis yra mums dar aktualesnis.

JUOZAS JUREVIČIUS,
Chicago, Ill.

PADĖKOS ŽODIS

Judita išvyko į kelią lietuviškojo darbo, kurio visa savo siekla ir jaunūmės jėgomis jau buvo tvirtai, tvirtai įsitvėrusi. Išvyko bet nebegrįžo...

Netekome jos, netekome malonių rūpesčių, netekome saldaus džiaugsmo, Lietuvių Bendruomenė neteko jauno savo nario, pradėjusio stipriai intelektualiai reikštis. Ištikusioji nelaimė palietė mus visus. Tatai liudija neaprepiama gausa gėlių vainikų, krūvos laiškų ir telegramų, išmarginti laikraščių puslapiai, šimtai žmonių, aplankiusių jos palaikus ir juos paskutinėje kecionėje palydėjus, nuoširdžiausi asmenų, organizacijų ir pareigūnų patarnavimai, moralinė ir materialinė parama ir visoks kitoks sąvųjų, ir net svetimųjų tautiečių prisijungimas visa tai palengvina mums pakelti tą skaudžią nelaimės auką.

Neturėdami jėgų kiekvienam atskirai padėkoti ir visų išvardinti, tariame nuoširdžią padėką visiems, visiems mes užjautusiems, patarnavusiems, ramiusiems ir visai kitaip mums stiprinusiems.

Pasilieka giliai liūdėdami netekę savo brangiosios ir mylimosios JUDITOS.

Daiva, Olga ir Juozas Audėnai

CHURCHILLIS sako:

--Kai žmogus geria konjaką su soda, blogai. Kai jis geria whisky su soda, taip pat blogai. Kai geria džiną su soda visai blogai. Vienintelis dalykas lieka: nevartoti sodos.

*

JURATE, 18 metų amžiaus:

--Koks malonumas, turėti draugą, kurio galima pasitikėti!

Aldona 20 metų:

--Tu dar esi jauna! Didžiausias malonumas tai turėti draugą, kuris tavim pasitiki!

*

VIENĄ šaltą dieną prie nudistų klubo vartų prisitina žmogus.

--Jūs negalite įeiti, -- sako sargas, -- nes esate apsiropę mėlų kostiumu.

Žmogus pasižiūrėjo nustebe ir atsakė kalbėdamas dantimis:

--Bet aš nesu apsiropęs. Aš tik sušalęs.

Broliams KAUNAMS — PETRUI, JUOZUI ir JONUI su šeimomis, Jų mylimai motinai

A. A. MAGDELENAI KAUNIENEI

mirus, nuoširdžią užjautą reiškiamo ir kartu liūdime

L. P. Petravičiai
L. D. Petroniai,

Mylimai Mamytei

MAGDELENAI KAUNIENEI

mirus, jos sūnams, PETRUI, JONUI su šeimoms ir JUOZUI reiškia gilią užuojautą

Stasė ir Jonas Kazlauskai

Mirus

ONAI GARMIEnei,

nuoširdžią užuojautą reiškia jos sūnui ir marčiai ANTANUI ir VERONIKAI GARMAMS

Vanda ir Jurgis Košiai